

СЛУЖ

НА ФЕДЕРАТИВНА Н

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА ФНРЈ“ излегува по потреба, во српско, хрватско, словенечко и македонско издание. — Огласи по тарифата. — Тезука сметка кај Народната банка на ФНРЈ за претплата, огласи и продажба бр. 1032-900880.

Петок, 25 јули 1952

БЕЛГРАД

БРОЈ 39

ГОД. VIII

дин., а за странство 1500.— динари. — Редакција: Улица Кралевиќа Марка бр. 9 — Телефони: Редакција 28-838. Администрација 26-276, Продавно одделение 22-619, Тел. централа 28.010.

474.

Врз основа на чл. 80 ст. 2 од Уставот на ФНРЈ, Владата на ФНРЈ, по предлог од Министерот на надворешните работи, донесува

УРЕДБА

ЗА ПОСТАПКАТА ПОРАДИ ИЗВРШУВАЊЕ НАД ИМОТОТ НА СТРАНСКИТЕ ДРЖАВИ ВО ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Член 1

На територијата на Федеративна Народна Република Југославија не може да се презема никаква постапка поради извршување над имотот на странска држава без посебна дозвола од Министерот на правосудието на ФНРЈ за секој одделен случај.

Член 2

Министерот на правосудието на ФНРЈ нема да издава дозволи по чл. 1 во случајот кога државата за чијшто имот се работи не позволява, врз основа на реципроцитет, на својата територија извршување над имотот што и припаѓа на државата на ФНРЈ.

Член 3

Оваа уредба нема да се применува во случај кога предмет на извршувањето е оној имот на странска држава, за кој таа странска држава изрично пристанала на извршување, или имот на државните стопански претпријатија ако се работи за побарувања од послувањето на тие претпријатија.

Член 4

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

11 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Министер на надворешните работи,
Едвард Кардељ, с. р.

475.

Врз основа на чл. 137 ст. 1 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии и чл. 1 од Законот за овластување на Владата на ФНРЈ за донесување уредби поради согласување односите во стопанството со новиот стопански систем, Владата на ФНРЈ, по предлог од Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ И ПРЕВОДЕЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ И ИНВАЛИДНИТЕ

ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ И ИНВАЛИДНИТЕ

1. Општи одредби за определување на пензиите и инвалидните

Член 1

Пензиите и инвалидните на работниците и службениците се определуваат според стручната спрема и работниот стаж, земајќи ја во обзир и висината на заработката односно платата. Инвалидските пензии и инвалидните се определуваат уште и според степењот и причината на инвалидноста.

Член 2

Поради определување на пензиите и инвалидните работниците и службениците се разврстуваат во пензиски разреди со пензиски основи по следната скала:

Пензиски разред	Пензиски основ	Пензиски разред	Пензиски основ
I.	20.000	XI	8.800
II.	18.500	XII	8.600
III.	17.200	XIII	7.300
IV.	16.000	XIV.	6.800
V.	14.800	XV.	6.400
VI.	13.600	XVI.	6.000
VII.	12.400	XVII.	5.600
VIII.	11.500	XVIII	5.300
IX.	10.600	XIX	5.000
X	9.700	XX	4.700

Член 3

Полната лична пензија му е рамна на износот на пензискиот основ на оној пензиски разред во кој е разврстен осигуреникот.

Непотполната лична пензија (старосна и инвалидска) се определува така, што од пензискиот основ на оној пензиски разред во кој е разврстен осигуреникот ќе се земе процентот што му одговара на работниот стаж по чл. 47 односно чл. 58 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии.

Инвалидната поради последици од болест или несреќа вон работа се определува така, што претходно се установува износот на инвалидската пензија, па од тој износ се зема процентот што му

одговара на степенот на намалувањето на работната способност на осигуреникот

Член 4

Инвалидската пензија поради несреќа во работа му е рамна на износот на пензискиот основ на оној пензиски разред во кој е разврстен осигуреникот.

Инвалидината поради несреќа во работа се определува така, што од пензискиот основ на оној пензиски разред во кој е разврстен осигуреникот се зема процентот што му одговара на степенот на намалувањето на работната способност на осигуреникот.

Инвалидската пензија и инвалидината определена по ст. 1 односно по ст. 2 на овој член се поголеми после секои наполниети пет години уживање. Неголемивањето се врши така, што после секои пет години се определува нов износ на пензијата односно инвалидината од пензискиот основ на непосредно вишиот пензиски разред. Неголемивањето се врши се додека пензијата односно инвалидината не ќе биде определена од пензискиот основ на највисокиот пензиски разред предвиден за категоријата на онаа стручна спрема што му е признаена на осигуреникот.

Член 5

Фамилијарната пензија по смртта на осигуреникот се определува така, што од износот на инвалидската пензија, на која би имал право осигуреникот по чл. 3 односно чл. 4 на оваа уредба во моментот на смртта, се зема соодветниот процент (чл. 73 и 74 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии).

Фамилијарната пензија по смртта на уживателот на лична пензија односно инвалидина се определува така, што од последниот износ на пензијата односно инвалидината што му припаѓа на осигуреникот, се зема соодветниот процент по законот (ст. 1).

Член 6

Еднократната инвалидина по чл. 35 ст. 1 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии се определува според пензискиот основ на оној пензиски разред во кој се разврстува осигуреникот, и тоа:

а) во шесторен износ на пензискиот основ — на осигурениците на кои работната способност им е намалена до 25%;

б) во деветорен износ на пензискиот основ — на осигурениците на кои работната способност им е намалена преку 25% до една третина.

Отпричината поради последина на болест и несреќа војна работа по чл. 37 ст. 2 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии се определува спрема пензискиот основ на оној пензиски разред во кој би бил разврстен осигуреникот поради определување пензија, и тоа:

а) во шесторен износ на пензискиот основ на осигурениците на кои работната способност им е намалена до 50%;

б) во деветорен износ на пензискиот основ — на осигурениците на кои работната способност им е намалена преку 50 до 75%;

в) во дванаесторен износ на пензискиот основ — на осигурениците на кои работната способност им е намалена преку 75%.

Исплатата на отплатината се врши во месечни рати во висина на пензискиот основ.

Член 7

Ако месечниот износ на личната пензија определена по оваа уредба би бил помал од 4.500 динари, пензијата ќе се исплатува во износ од 4.500 динари месечно (минимална лична пензија).

Ако месечниот износ на фамилијарната пензија определена по чл. 73 ст. 1 или по чл. 74 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии би бил помал од 3.500 динари, пензијата ќе се исплатува во износ од 3.500 динари месечно (минимална фамилијарна пензија).

Ако месечниот износ на додаток за туѓо одгледување и помош по чл. 51 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии би бил помал од 4.500 динари, додатокот ќе се исплатува во износ од 4.500 динари месечно.

Член 8

Износите на пензиите и инвалидините се заокружуваат на десетини така, што износите до пет динари не се земаат во обзир, а износите преку пет динари се заокружуваат нагоре.

2) Разврстување во пензиски разреди на работниците и службениците запослени кај стопанските организации

Член 9

Поради определување на пензиите и инвалидините, работниците запослени кај стопанските организации се разврстуваат според стручната спрема и работниот стаж во следните пензиски разреди, и тоа:

а) висококвалификуваните работници во пензиски разред

XI	ако работниот стаж изнесува помалу од 15 години
X	15 или повеќе а помалу од 20 г.
IX	20 или повеќе а помалу од 30 г.
VIII	30 и повеќе години

б) квалификуваните работници во пензиски разред

XIV	ако работниот стаж изнесува помалу од 10 години
XIII	10 или повеќе а помалу од 20 г.
XII	20 или повеќе а помалу од 30 г.
XI	30 и повеќе години

в) полуквалификуваните работници во пензиски разред

XVII	ако работниот стаж изнесува помалу од 10 години
XVI	10 или повеќе а помалу од 20 г.
XV	20 или повеќе а помалу од 30 г.
XIV	30 и повеќе години

г) неквалификуваните работници во пензиски разред

XX	ако работниот стаж изнесува помалу од 10 години
XIX	10 или повеќе а помалу од 20 г.
XVIII	20 или повеќе а помалу од 30 г.
XVII	30 и повеќе години

Разврстувањето во пензиските разреди во смисла на претходниот став се врши според признаената стручна спрема на работникот во време на пензионисањето, ако провед најмалу три години на работи за кои се бара таа стручна спрема. Ако работникот провед помалу од три години, но најмалу една година, на работи за кои се бара стручната спрема што му е признаена, се разврстува според стручната спрема што ја имал порано, и тоа во непосредно виши пензиски разред од оној во кој би бил разврстен според наполниетиот работен стаж. Работникот што провед на такви работи помалу од една година се разврстува според стручната спрема што ја имал порано и според наполниетиот стаж.

По исклучок од претходниот став, работниците кои за последните пет години пред пензионисањето со успех ги вршеле работите за кои се бара виша квалификација од онаа што ја имаат, можат да се разврстат во пензискиот разред непосредно виши од оној во кој би биле разврстени според признаената квалификација и работниот стаж. Одлука за тоа донесува извршниот одбор на заводот за социјално осигурување на околината (градот) по предлог од управниот одбор на претпријатието.

При определувањето на пензискиот разред се зема во обзир и заработката на осигуреникот во смисла на одредбите на чл. 12 и 13 од оваа уредба.

Член 10

Поради определување на пензиите и инвалидините, службениците запослени кај стопанските орга-

низаци се разврстуваат според стручната спрема и работниот стаж во следните пензиски разреди, и тоа:

а) службениците со виша стручна спрема кои редовно вршат работи што и' одговараат на нивната квалификација, се разврстуваат:

во пензиски разред	ако работниот стаж изнесува
X	помалу од 10 години
IX	10 или повеќе а помалу од 15 г.
VIII	15 или повеќе а помалу од 20 г.
VII	20 или повеќе а помалу од 30 г.
VI	30 и повеќе години

б) службениците со средна стручна спрема, кои редовно вршат работи што и' одговараат на нивната квалификација, се разврстуваат:

во пензиски разред	ако работниот стаж изнесува
XII	помалу од 10 години
XI	10 или повеќе а помалу од 20 г.
X	20 или повеќе а помалу од 30 г.
IX	30 и повеќе години

в) службениците со нижа стручна спрема, кои редовно вршат работи што и' одговараат на нивната квалификација, се разврстуваат:

во пензиски разред	ако работниот стаж изнесува
XVII	помалу од 10 години
XVI	10 или повеќе а помалу од 15 г.
XV	15 или повеќе а помалу од 20 г.
XIV	20 или повеќе а помалу од 25 г.
XIII	25 или повеќе а помалу од 30 г.
XII	30 и повеќе години

г) службениците на помошни работи се разврстуваат:

во пензиски разред	ако работниот стаж изнесува
XX	помалу од 10 години
XIX	10 или повеќе а помалу од 20 г.
XVIII	20 или повеќе а помалу од 30 г.
XVII	30 и повеќе години

При определувањето на пензискиот разред се зема во обзир и заработката на осигуреникот во смисла на чл. 12 и 13 од оваа уредба.

Член 11

Службениците на должности со поголема одговорност во поголеми и најголеми стопански претпријатија, како што се директори, нивни помошници, главни инженери, шефови на поголеми и шефови на големи одделенија, кои провеле на такви работи најмалу три години непосредно пред пензионисањето и за тоа време имале просечна заработка преку 16.500 динари месечно, а наполниле најмалу 15 години вкупен работен стаж, се разврстуваат во виши пензиски разреди од оној пензиски разред во кој би биле разврстени по претходниот член.

Под исти услови можат во виши пензиски разреди да се разврстат и соодветни службеници на помали претпријатија за кои државниот орган на народната република надлежен за стопанството ќе оцени дека, со оглед на стопанското значење и ројата на тие претпријатија, треба и на нивните службеници да се примени одредбата на претходниот став.

Одредбите на претходните ставови важат и за соодветните службеници на стопанските здруженија што ги опфаќаат претпријатијата споменати во претходните ставови.

Разврстувањето во пензиски разреди по претходните ставови се врши така, што две третини од износот на тригодишната просечна заработка преку 16.500 до 22.500 динари се зема како наголемување на пензискиот основ на оној пензиски разред во кој би бил вклучен осигуреникот по чл. 10 од оваа уредба. Осигуреникот се разврстува во оној пензиски разред чиј што пензиски основ е непосредно нижи од износот на така наголемуваниот редовен пензиски основ.

Одлука за разврстување во виши пензиски разред донесува извршниот одбор на заводот за социјално осигурување на народната република, откако ќе прибави податоци и мислење за претпријатијата при кои работодавците осигуреникот за последните три години од државниот орган на народната република надлежен за стопанството.

Член 12

Ако просечниот месечен износ на заработката што ја остварил работникот и службеникот за последните три години работења го преминува за повеќе од 20% износот на пензискиот основ на оној пензиски разред во кој би бил разврстен по одредбите на чл. 9 и 10 од оваа уредба, осигуреникот се разврстува во непосредно вишиот пензиски разред.

Одредбата на претходниот став ќе се примени и за случај кога осигуреникот, со оглед на работниот стаж, по чл. 9 и 10 од оваа уредба би бил разврстен во највиши пензиски разред предвиден за категоријата на стручната спрема според која се разврстува.

Одредбата на ст. 1 од овој член нема да се примени, ако разврстувањето во виши пензиски разред е извршено по чл. 9 ст. 3 или по чл. 11 од оваа уредба.

Член 13

Ако по разврстувањето во соодветен пензиски разред по чл. 9 и 10 од оваа уредба износот на пензискиот основ би бил поголем од просечниот месечен износ на заработката што ја остварил работникот и службеникот за последните три години работења, осигуреникот се разврстува во оној пензиски разред чиј пензиски основ е непосредно понизок од износот на таа просечна заработка. Во тој случај осигуреникот не може да биде разврстен во пензискиот разред понизок од најнишкиот пензиски разред предвиден за онаа категорија стручна спрема која се зема во обзир за разврстување по чл. 9 и 10 од оваа уредба.

Одредбата од претходниот став нема да се примени, ако осигуреникот докаже дека неговата просечна заработка во кој и да било непрекинат петгодишен период за последните десет години работење е рамна или поголема од износот на пензискиот основ на оној пензиски разред во кој се разврстува според признаената стручна спрема и работниот стаж (чл. 9 и 10).

Одредбите на ст. 1 од овој член не се однесуваат до осигурениците — инвалиди кои поради намалена работна способност остваруваат пониска просечна заработка.

3. Разврстување во пензиски разреди на работниците и службениците запослени кај државните органи и установи

Член 14

Службениците на државните органи и установи се разврстуваат во пензискиот разред што му одговара на платниот разред во кој се наоѓале при пензионисањето, ако во тој платен разред провеле најмалу две години (на пр.: службениците од VI платен разред се разврстуваат во VI пензиски разред, а службениците од VII платен разред се разврстуваат во VII пензиски разред итн.).

Службениците што не провеле две години во платниот разред во кој се наоѓаат при пензионисањето, се разврстуваат во непосредно нижи пензиски разред, осем во случај кога во непосредно нижиот платен разред имале втора периодска повишица.

Член 15

Службениците на државните органи и установи, кои во платниот разред во кој се наоѓаат при пензионисањето добиле втора периодска повишица, се разврстуваат во непосредно вишиот пензиски разред од оној во кој би биле разврстени по чл. 14 од оваа уредба.

Член 16

Помошните службеници на државните органи и установи се разврстуваат во пензиските разреди спрема платата, и тоа:

во пензиски разред	со платата изнесува
XX	помалу од 5.300 динари
XIX	5.300 или повеќе, а помалу од 5.600 динари
XVIII	5.600 или повеќе, а помалу од 6.000 динари
XVII	6.000 динари или повеќе.

Железничкиот помошен персонал кој при пензионисањето се наоѓа во платниот разред понисок од XX по Уредбата за звањата и платите на железничкиот персонал („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 19/52), се разврстува во XX пензиски разред.

Работниците запослени кај државните органи и установи се разврстуваат во пензиските разреди според стручната спрема и работниот стаж по чл. 9, 12 и 13 од оваа уредба.

Член 17

При определувањето на инвалидска пензија и инвалиднина поради несреќа во работа на службениците на државните органи и установи, како највисок пензиски разред во смисла на чл. 4 ст. 3 од оваа уредба се зема: за службениците со виша стручна спрема — VI пензиски разред, за службениците со средна стручна спрема — IX пензиски разред, за службениците со нижа стручна спрема — XIV пензиски разред, а за помошниот персонал — XVII пензиски разред.

Ако службеникот според својот платен разред е разврстен, во смисла на чл. 14 и 15 од оваа уредба, во пензиски разред виши од VI пензијата односно инвалиднината определена по тој разред нема да се наголемува по чл. 4 ст. 3 од оваа уредба.

4. Разврстување во пензиски разреди на работниците и службениците кај општествените организации, задржките и приватните работодавци

Член 18

Избраните лица на постојани должности со постојана плата, како и службениците запослени кај општествените организации и задржките сојузи, се разврстуваат во пензискиот разред во кој, во смисла на чл. 14 до 17 од оваа уредба, би бил распореден службеник на државен орган со соодветна плата.

Работниците запослени кај задржките сојузи и општествените организации се разврстуваат во пензиските разреди според стручната спрема и работниот стаж по чл. 9, 12 и 13 од оваа уредба.

Член 19

Работниците и службениците запослени кај задржките се разврстуваат во пензиските разреди според стручната спрема и работниот стаж по чл. 9, 10, 12 и 13 оваа уредба.

Член 20

Работниците и наместениците запослени кај приватни работодавци се разврстуваат во пензиските разреди според стручната спрема и работниот стаж по чл. 9 и 10 од оваа уредба.

При определувањето на пензија и инвалиднина на осигурениците запослени кај приватни работодавци одредбата на чл. 12 ст. 1 на оваа уредба ќе се примени само во случај кога просечниот износ на платата остварен за последните пет години работење го преминува за повеќе од 20% износот на пензискиот основ, а одредбите на чл. 13 од оваа уредба се применуваат на ист начин како и за осигурениците запослени кај стопанските организации.

5. Одделни одредби за признавање на работниот стаж

Член 21

На работниците и службениците што вршеле порано самостојна професионална дејност како

- културни работници (уметници, писатели и филмски работници),
- адвокати и јавни бележници,
- здравствени работници (лекари, ветеринари, апотекари, забавари, заботехничари, бабици),

— технички стручњаци (архитекти, инженери, геометри, техничари), им се признава во работниот стаж за здобивање и определување правата на пензија и инвалиднина времето provedeno во вршење на самостојната професионална дејност, и тоа:

а) на лицата што вршеле порано професионална дејност во својство на културен работник — она време на таква професионална дејност пред влегувањето во работен однос, што ќе им го признае органот на народната република надлежен за работите на науката и културата, во согласност со соодветната професионална организација;

б) на лицата што вршеле други споменати професионални дејности — сето време на вршењето на самостојната професионална дејност по 15 мај 1945 година, а од поранешното време онолку колку довеле вкупно во вршењето на самостојната професионална дејност и во работен однос по 15 мај 1945 година ако по 15 мај 1945 година довеле во самостојната професионална дејност и во работен однос вкупно најмалу 5 години.

На работниците и службениците од претходниот став под б), кога по 15 мај 1945 година ќе проведат вкупно 15 години на работа во самостојна професија и во работен однос им се признава во работниот стаж сето време provedeno во вршењето на самостојната професионална дејност пред 15 мај 1945 година.

Во петгодишен стаж од ст. 1 под б) на овој член и во петнаестогодишен стаж од ст. 2 на овој член се засметуваат и периодите од чл. 60 ст. 2 точ. 1 до 3 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, применувајќи ги и одредбите на чл. 25 од оваа уредба.

Член 22

На работниците и службениците кои порано вршеле основна на дозвола од надлежен комунален орган вршеле услужни дејности како улични носачи, носачи на патнички багаж и улични чистачи на обувки, или вршеле работи на копиртер на печат како едно или главно занимање, им се признава во работниот стаж за здобивање и определување правото на пензија односно инвалиднина и времето provedeno во вршењето на таква дејност пред влегувањето во работен однос, под условите од ст. 1 точ. б) и ст. 2 и 3 од претходниот член.

Член 23

При определувањето на пензиите и инвалиднините по одредбите на оваа уредба, во работен стаж за здобивање на правата, за разврстување на осигурениците во пензиски разреди, како и за определување процентот на пензијата, не се смета времето provedeno во работен однос до изподнетата шеснаесетта година.

Времето provedeno во својство на ученик во стопанството не се смета во работен стаж, без обзир на годините на животот на ученикот.

Член 24

Времето provedeno на воени должности, во пленство и интернација во војните од 1912 до 1920 година се смета во работниот стаж за здобивање и определување правата на осигурениците — државјани на ФНРЈ кои непосредно пред тоа биле во работен однос.

На осигурениците — државјани на ФНРЈ кои не биле во работен однос непосредно пред влегувањето на воена должност, односно непосредно пред интернацијата, времето provedeno на воена должност во пленство и во интернација во војните од 1912 до 1920 година се смета во работен стаж, и тоа:

а) за здобивање и определување правата на инвалидска пензија и инвалиднина;

б) за здобивање и определување правото на старосна пензија — ако во запослувањето со полно работно време исполниле 15 години работен стаж.

Времето provedeno во војните од 1912 до 1920 година (ст. 1 и 2) не се смета во петгодишен стаж за

здобивање правото на фамилијарна пензија по смртта на осигуреникот од претходниот став кој не бил уживател на лична пензија.

Член 25

Во работен стаж за добивање правото на пензија и инвалиднина, за разврстување во пензиски разред, како и за определување процентот на пензија, се смета во двојно траење времето проведено до 15 мај 1945 година:

1) во состав на партизанските одреди, Народно-ослободителната војска и во Југословенската армија,

2) во состав на народноослободителните формации во антифашистичката борба во границите на Федеративна Народна Република Југославија;

3) на активна и организирана работа во Народно-ослободителната борба;

4) во состав на сојузничките војски во периодот по 6 април 1941 година.

На лицата на кои им се признава времето по точ. 1 до 3 од претходниот став се смета во двојно траење и времето кое поради својата активна и организирана работа во Народноослободителната борба го проведо во затвор, логори и интерниции, ако за тоа време продолжиле со активна и организирана работа за Народноослободителната борба.

Член 26

Времето проведено во работен однос во странство му се признава во работен стаж на осигуреникот-државјанин на ФНРЈ кој на територијата на Федеративна Народна Република Југославија провел во работен однос најмалку пет години по 15 мај 1945 година, или најмалку десет години вкупно пред и после тој ден.

На државјанините на ФНРЈ кои како исленици-повратници стапиле во работен однос во ФНР Југославија, а станале полно и трајно неспособни за работа пред да го наполните пропишаниот стаж за добивање правото на инвалидска пензија, им се признава во работен стаж сето време проведено во работен однос во странство.

Член 27

На инвалидите на трудот, на воените инвалиди од војната и на другите инвалиди на кои со одделни прописи им е признаено инвалидско својство, а кои поради намалување на работната способност, не можат да работат полно редовно работно време, но работат најмалку со половина на редовното работно време, во работниот стаж за добивање и определување правото на пензија им се смета и времето проведено во работен однос со непотполно работно време.

Истот така, им се смета во работен стаж за добивање и определување правото на пензија и времето што ќе го проведат жените во работен однос на работа со намалено работно време по одделните прописи за заштита на мајките-доилки.

Член 28

На осигуреникот кој по добивањето на правото за пензија продолжи да работи, а не го остварува здобиеното право на пензија, му се смета во работниот стаж за разврстување во пензиски разред, како и за определување процентот на пензијата, и времето проведено во работен однос по добивањето правото на пензија.

На уживател на пензија кој се откажал да прима пензија за времето додека е запослен, му се смета во работниот стаж за определување процентот на пензијата и времето проведено во работен однос по пензионисањето.

Со засметувањето на работниот стаж пензијата не може да се поголеми преку износот на пензискиот основ на оној пензиски разред во кој е разврстен осигуреникот.

Осигуреникот што ќе продолжи да работи по здобиеното право на пензија, како и уживателот на пензија што ќе се запосли, ако покрај платата прима

и пензија не може врз основа на тој работен однос да остварува никакви други права од социјалното осигурување осем оние што му припаѓаат како на уживател на пензија.

6. Придадени пензии и инвалиднини

Член 29

На службениците во стопанство чијата просечна месечна заработка за последните пет години работсење го надминувала за најмалку 1.000 динари износот на платата на I платен разред по Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи („Службен лист на ФНРЈ”, бр. 14/52) им припаѓа, покрај пензијата определена по чл. 3 и 4 од оваа уредба и придадена пензија која се определува според овој вишок на заработката.

Придадената пензија се определува од просечниот износ на вишокот на заработката во смисла на претходниот став така, што за првите пет години остварување на тој вишок на заработката припаѓа 25%, а за секоја натамошна наполнета година на остварувањето вишок на заработката уште и по 5% од тој вишок, но најповеќе до 50%.

Придадената пензија не може да прејде износ од 5.000 динари месечно.

Член 30

На службениците на државни органи и установи, кои за последните пет години пред пензионисањето примале положен додаток, им припаѓа, покрај пензијата определена по чл. 3 и 4 од оваа уредба, и придадена пензија која се определува според положениот додаток.

Придадената пензија од претходниот став се определува така, што за првите пет години примање на положен додаток припаѓа 25% од просечниот месечен износ на положениот додаток во последната година на служба, а за секоја натамошна наполнета година примање тој додаток уште по 5%, но најповеќе 50% од просечниот месечен износ на положениот додаток во последната година.

Придадената пензија не може да прејде износ од 5.000 динари месечно.

Член 31

На избраните лица на постојани должности со постојана плата, како и на службениците на општествени организации и задружните сојузи, кои покрај плата примале и положен додаток, или имале плата која за најмалку 1.000 динари месечно ја надминува платата на I платен разред на службениците на државните органи и установи, им припаѓа, покрај пензијата определена по чл. 3 и 4 на оваа уредба, и придадена пензија која што се определува според положениот додаток, односно според вишокот на платата, по одредбите на чл. 29 и 30 од оваа уредба.

На лицата од претходниот став, што примале положен додаток и имале плата поголема од износот на платата на I платен разред на службениците на државните органи и установи, придадената пензија ќе се определи по одредбите на чл. 29 и 30 од оваа уредба од збирот на просечниот износ на положениот додаток и вишокот на платата.

Член 32

На осигурениците од чл. 29 до 31 од оваа уредба, кои се инвалиди на III група по прописите за социјално осигурување, им припаѓа покрај инвалиднина (чл. 3 и 4), и придадена инвалиднина, определена сразмерно со износот на придадената пензија.

Член 33

При определувањето на фамилијарната пензија во смисла на чл. 5 од оваа уредба се зема во пензиски основ за фамилијарната пензија и придадената пензија односно, инвалиднината (чл. 30 до 32), на која осигуреникот би имал право, односно која ја уживал.

ПРАВО НА ПЕНЗИЈА И ИНВАЛИДНИНА НА ИНВАЛИДИТЕ НА МИРНОДОПСКАТА ВОЕНА СЛУЖБА И ДРУГИТЕ ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ГРАЃАНСКИ СЛУЖБИ

Член 34

Лицата што ќе станат напълно или делум неспособни за работа поради последица на озледа или повреда здобивена во вршењето на задолжителната воена служба (кадровски срок и воена вежба), на должноста за време на школувањето во воени школи, на служба во противавионска заштита, на должноста на предвојничка обука и на други видови војармиско воспитание, имаат право на инвалидска пензија, на инвалиднина и на други права кои по прописите за социјалното осигурување им припаѓаат на осигурениците за случај на несреќа во работа.

Фамилиите на лицата што загинале или умреле од озледа и повреди здобивени за време на вршењето на службите односно должностите споменати во претходниот став имаат право на фамилијарна пензија која по прописите за социјалното осигурување им припаѓа на фамилиите на осигурениците умрени од последици на несреќа во работа.

Член 35

Инвалидската пензија односно инвалиднината, како и другите парични примања од социјалното осигурување, во случаите од претходниот член, се определуваат:

а) на лицата кои непосредно пред или за време на вршењето на службите односно должностите споменати во чл. 34 од оваа уредба биле во работен однос — по пензискиот основ на оној пензиски разред во кој се разврстуваат по одредбите на чл. 9 до 20 од оваа уредба, применувајќи ги и одредбите на чл. 4 од оваа уредба;

б) на другите лица — по пензискиот основ на оној пензиски разред во кој се разврстуваат работниците и службениците во стопанството, со обзир на категоријата на стручната спрема и почетниот работен стаж (чл. 9 и 10), со тоа што на лицата без стручна квалификација овие права им се определуваат по пензискиот основ на XVII пензиски разред.

На лицата од претходниот став кои за време на вршењето на воената служба, на која претрпеле несреќен случај, примале плата по прописите за припадностите на воените лица во износ поголем од пензискиот основ по кој би им биле определени правата во смисла на претходниот став, ќе им се определат, по нивно барање, правата што им припаѓаат по оној пензиски разред чиј пензиски основ е непосредно понизок од износот на таа поголема плата.

Одредбата на претходниот став важи и за лицата кои непосредно по завршеното изучување на занает (занимање), односно по завршеното школување на средни и на нив рамни или виши односно високи школи или факултети, или во текот на такво школување, стапиле на воена служба, без обзир дали пред стапувањето на воена служба, или за време на вршењето на воена служба, биле во работен однос.

Член 36

На лицата кои за време на вршењето службите односно должностите споменати во чл. 34 од оваа уредба ќе се разболат и поради последиците на таа болест ќе станат напълно неспособни за работа, или работната способност ќе им се намали преку една третина, им припаѓа право на инвалиднина односно инвалидска пензија по чл. 37 и 47 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, ако имаат завршен работен стаж по тие прописи.

На лицата од претходниот став што стапиле на воена служба непосредно од работен однос, или за време на вршењето на таа служба биле во работен однос, како и на лицата од чл. 35 ст. 3 од оваа уредба, ако го немаат завршен пропишаниот работен стаж, им припаѓа право на инвалиднина односно инвалидска пен-

зија како да го имаат завршен пропишаниот минимален работен стаж.

На фамилиите на лицата од ст. 1 и 2 на овој член што ќе умрат поради болеста добивена за време на вршењето на службите споменати во чл. 34 од оваа уредба, им припаѓа право на фамилијарна пензија, без обзир дали смртта настапила пред здобивањето на правото на инвалидска пензија или после тоа.

Член 37

Инвалидската пензија дожносно инвалиднината во случаите од претходниот член се определува:

а) на лицата кои за последната година пред влегување во служба, во која се разболеде, биле во работен однос најмалу шест месеци, или биле во работен однос за време на вршењето на таа служба, — по оној пензиски разред во кој се разврстуваат како осигуреници по одредбите на чл. 9 до 20 од оваа уредба;

б) на другите лица — спрема нивната стручна квалификација, и тоа:

по XIV пензиски разред — на лицата со виша стручна спрема

по XVI пензиски разред — на лицата со средна стручна спрема,

по XX пензиски разред — на сите други лица.

Член 38

Правото на инвалиднина и инвалидска пензија по чл. 34 до 37 од оваа уредба им припаѓа на корисниците од денот на установениот траен губиток или намалувањето на работната способност по не пред денот на отпуштање од служба односно должност на која добиле озледа односно повреда или болест.

Член 39

Лицата за кои, веднаш по влегувањето на служба односно должност од чл. 34 на оваа уредба, со преглед од приемната (ревизијата) комисија ќе се установи дека поради болест или слабост се способни за вршење на таа служба односно должност, па ќе бидат од службата односно должноста отпуштени, не можат да ги здобијат правата по чл. 36 и 37 од оваа уредба, осем во случаите кога болеста настапила во времето од доаѓањето на обврзаникот на собираното место до влегувањето во определената единица.

Член 40

На лицата од чл. 37 под б) од оваа уредба, како и на нивните фамилии во случај на смрт на такви лица, минималните износи на пензиите од чл. 7 на оваа уредба ќе се исплатуваат, ако во поглед на имотната состојба и приватната професионална дејност ги исполнуваат условите пропишани за остварување постојаниот додаток по Уредбата за додатоците на деца („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 48/51).

Член 41

Лицата опфатени со одредбите од чл. 34 до 37 од оваа уредба, како и лицата осигурени по Уредбата за социјалното осигурување на воените лица и припадниците на Народната милиција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 7/51), во случаите споменати во чл. 34 до 37 од оваа уредба не здобиваат право на инвалидски припадности по Уредбата за инвалидските припадности („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 33/52).

По исклучок од претходниот став, лицата во гранична служба, што вршејќи служба на граница ќе здобијат озледа или повреди, како и фамилиите на воените лица што ќе загинаат или умрат поради озледите односно повредите здобивени во вршењето на граничната служба на граница, здобиваат права по Уредбата за инвалидските припадности, покрај правата што им припаѓаат по Уредбата за социјалното осигурување на воените лица и припадниците на Народната милиција (воени лица на активна служба), односно по одредбите на чл. 34 и 35 од оваа уредба (воени обврзници).

ПРИЗНАВАЊЕ ПРАВОТО НА ПЕНЗИЈА НА ЛИЦАТА КОИ ПО ПОРАНЕШНИТЕ ПРОПИСИ НЕ ГО ИМАЛЕ ТОА ПРАВО

Член 42

На работниците и службениците кои порано вршале самостојни професионални дејности (чл. 21 ст. 1 под б) или самостојни услужни дејности (чл. 22), а биле во работен однос по 15 мај 1945 година и станале полно и трајно неспособни за работа пред да го наполните минималниот стаж за инвалидска пензија во работен однос по 15 мај 1945 година, им се признава право на инвалидска пензија спрема минималниот стаж, ако со времето проведено во самостојна дејност пред 15 мај 1945 година го исполнуваат минималниот стаж за инвалидска пензија.

Член 43

На лицата кои по поранешните прописи не добиле право на лична пензија, затоа што не биле пензионо осигурени, или што не го исполниле пропишаниот пензиски стаж, или што неспособноста за работа настала по престанокот на работниот однос, или затоа што правото на пензија по поранешните прописи не им било признаено поради застареност или други разлози, ќе им се определи пензијата по Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, ако до влегувањето во сила на тој закон ги исполниле условите за пензија предвидени во тој закон, и тоа:

а) на лицата што биле во работен однос по 15 мај 1945 година, — без обзир дали го наполните полниот работен стаж или имаат само минимален работен стаж за пензија;

б) на лицата на кои последниот работен однос им престанал пред 15 мај 1945 година — ако наполните полн работен стаж за старосна пензија во смисла на чл. 55 точ. 1 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии.

На членовите од фамилиите на лицата што умреле пред влегувањето во сила на Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, а ги исполнувале условите на стабот за определување лична пензија по претходниот став, фамилијарната пензија ќе им се определи по тој закон.

На лицата кои по поранешните прописи не добиле право на фамилијарна пензија по смртта на осигуреникот што бил во работен однос по 15 мај 1945 година затоа, што по тие поранешни прописи не ги исполнувале одделните услови за фамилијарна пензија што не ги пропишува Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, ќе им се определи фамилијарната пензија по тој закон, ако во моментот на смртта на осигуреникот ги исполнувале условите за фамилијарна пензија пропишани со тој закон.

Лицата од ст. 1 под а) од овој член, против кои постои некој од фактите од чл. 2 на Законот за установување правото на пензија и за пензионисање на државните службеници, можат да го остваруваат правото на пензија само под условите од чл. 45 на оваа уредба, а лицата од ст. 1 под б) на овој член — само под условите од точ. 1 ст. 1 на тој член.

Одредбите од претходниот став важат и за определување фамилијарна пензија по смртта на овие лица, со тоа што во случаите кога постојат споменатите факти и против членовите на фамилијата на овие лица, правото на фамилијарна пензија може да се остварува само под условите од чл. 45 ст. 1 точ. 1 од оваа уредба.

Член 44

На лицата кои станале полно и трајно неспособни за работа поради озледа или повреди задобивени пред 15 мај 1945 година во борба со реакционерни и противнародни режими, или поради последици на болести добивени поради лишење до слобода, мачење или прогонување поради учеството во таа борба, ќе им се определи инвалидска пензија по прописите од Законот

за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, ако кога и да било го наполните во работен однос стабот пропишан за инвалидска пензија по тој закон.

На фамилиите на лицата кои поради учеството во борбата со реакционерните и противнародните режими биле убиени, без пресуда или врз основа на пресуда, како и на фамилиите на лицата од ст. 1 на овој член што умреле од задобивени повреди или болести, ќе им се определи фамилијарна пензија по прописите од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии.

Член 45

На лицата кои поради постоењето на фактите од чл. 2 на Законот за установување правото на пензија и за пензионисање на државните службеници го загубиле правото на пензија или рентата здобивена по поранешните прописи за пензионисањето на службениците или по прописите за социјалното осигурување, како и на лицата што биле во работен однос по 15 мај 1945 година а од истиот разлог не можеле да добијат право на пензија, ќе им се признае правото на пензија односно инвалиднина по Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, и тоа во следните случаи и под следните услови:

1) на лицата кои поради постоењето на споменатите факти не се осудувани со судска пресуда, ќе им се признае правото на пензија односно инвалиднина ако ги исполнуваат, односно дополнително кога ќе ги исполнуваат условите на работниот стаж и староста или неспособноста за работа по Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии;

2) на лицата кои поради споменатите факти се осудени на казната лишење од слобода со присилна работа, односно на казната строг затвор помалу од 5 години, или се осудени на поблаг вид казна — без обзир на нејзиното траење, или се рехабилитирани — без обзир на видот и траењето на казната на која биле осудени, ќе им се признае правото на пензија така, што на работниот стаж наполнет по 15 мај 1945 година ќе му се додаде исто толку време од поранешниот работен стаж;

3) на лицата кои поради споменатите факти се осудени на казната лишење од слобода со присилна работа, односно на казната строг затвор во траење од 5 години или повеќе, ќе им се признае правото на пензија само спрема работниот стаж наполнет по 15 мај 1945 година.

На лицата од точ. 2 и 3 од претходниот став кои за време на траењето на работниот однос наполните 65 години (машки) односно 55 години (жени) или станат полно и трајно неспособни за работа поради последици на болести и несреќа во работа пред да го наполнат по тие точки пресметаниот минимален работен стаж пропишан за лична пензија, ќе им се признае правото на минимална пензија, ако спрема вкупно наполнетиот работен стаж го исполнуваат пропишаниот минимален работен стаж.

На лицата од ст. 1 на овој член не им се смета во работен стаж времето на окупацијата (од 6 април 1941 до 15 мај 1945 година), како ниту времето проведено во затвор поради постоењето на фактите споменати во ст. 1 на овој член, иако за тоа време работниот однос не им бил прекинат.

На фамилиите од лицата што умреле пред влегувањето во сила на оваа уредба, а кои би имале право на лична пензија по претходните ставови, ќе им се признае правото на фамилијарна пензија ако на денот на влегувањето во сила на оваа уредба ги исполнуваат со законот пропишаните услови за тоа право. Ова не важи за фамилиите на лицата што загинале или исчезнале како непријатели на Народноослободителната борба пред 15 мај 1945 година.

На фамилиите на работниците и службениците што умреле поради последица на несреќа во работа, претрпена по 15 мај 1945 година а пред влегувањето во сила на Законот за социјално осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, кои по поранешните прописи не добиле право на фамилијарна пензија за тоа што против работникот или службеникот бил некој од фактите од чл. 2 на Законот за установување правото на пензија и за пензионисање на државните службеници, ќе им се определи фамилијарна пензија по Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии, без обзир на одредбата на ст. 1 точ. 2 и 3 од овој член.

ПРЕВОДЕЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ И ИНВАЛИДНИИТЕ ОПРЕДЕЛЕНИ ПО ПОРАНЕШНИТЕ ПРОПИСИ

Член 46

Пензиите и инвалидните определени по прописите што биле во сила пред влегувањето во сила на оваа уредба се преводат на нови износи согласно на одредбите на чл. 1 до 8 и чл. 21 до 28 од оваа уредба.

Член 47

Преводенето на личните пензии се врши така што уживателите на пензии се разврстуваат по одредбите на чл. 49 до 53 од оваа уредба во еден од пензиските разреди од чл. 2 на оваа уредба, па од пензискиот основ на соодветниот пензиски разред се определува износот на личната пензија во смисла на чл. 3 и 4 од оваа уредба.

Фамилијарните пензии се преводат така што претходно на ист начин ќе се установи износот на личната пензија на лицето од кое фамилијата го изведува своето право на пензија, па од така установениот износ, како пензиски основ, ќе се определи фамилијарната пензија по прописите на чл. 73 и 74 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии.

Член 48

Инвалидните определени пред да влезе во сила оваа уредба се преводат така, што уживателите на инвалидни се разврстуваат во соодветниот пензиски разред по одредбите од чл. 49 до 53 од оваа уредба, па новиот износ на инвалидната се определува во смисла на чл. 3 и 4 од оваа уредба.

Член 49

Уживателите на пензија — работниците се разврстуваат во пензиски разреди според стручната спрема и работниот стаж по одредбите на чл. 9 од оваа уредба.

Уживателите на пензија што се пензионисани како наместеници се разврстуваат во пензиските разреди според платните групи и платите што ги имале по Уредбата за регулирање надниците и платите на работниците и наместениците во државните стопански и трговски претпријатија, приватни установи и организации од 20 април 1945 година („Службен лист на ДФЈ“, бр. 24/45), односно спрема платните групи и платите според кои им е определен пензискиот основ при преводенето по Уредбата за преводене на пензиите, рентите и помоштите определени по поранешните прописи и за признавање правото на пензија на лицата што не го добиле правото на пензија по поранешните прописи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 69/50).

Уживателите на пензија што се пензионисани како наместеници, а кои не биле разврстени по Уредбата за регулирање надниците и платите од 1945 година спомената во претходниот став, како и уживателите на пензии што се пензионисани како службеници, а кои не биле разврстени по Основната уредба за припадностите на државните службеници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 83/47), веќе по одделните прописи за платите од 1947 и 1948 година, се разврстуваат во пензиските разреди според стручната спрема и ра-

ботниот стаж аналогно на одредбите од чл. 10 од оваа уредба.

Поблиски прописи за применување на ст. 2 и 3 од овој член ќе донесе Претседателот на Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ, во согласност со Претседателот на Советот за законодавство и изградба на народната власт на Владата на ФНРЈ.

Член 50

Уживателите на лични пензии определени по Законот за установување правото на пензија и за пензионисањето на државните службеници се разврстуваат во пензиски разреди така, што уживателите на пензија на кои пензијата им е определена по пензискиот основ од V до I се разврстуваат во VI пензиски разред, уживателите на кои пензијата им е определена по VI пензиски основ во VII пензиски разред, уживателите на кои пензијата им е определена по VII пензиски основ — во VIII пензиски разред, и натаму на ист начин така, уживателите на кои пензијата им е определена по XVIII пензиски основ да се разврстуваат во XIX пензиски разред.

По исклучок, по оценка на извршниот одбор на заводот за социјално осигурување на народната република, можат уживателите на кои пензијата им е определена од V до I пензиски основ по Законот за установување правото на пензија и за пензионисањето на државните службеници, да се разврстат во пензиските разреди од V до II со тоа што во III и II пензиски разред да можат да се разврстат редовните професори на универзитети и високи школи, како и на нив по ранг рамни службеници што се истакнале со научна или друга јавна работа од општествено значење.

Во пензиските разреди по претходните ставови ќе се разврстат и уживателите на лични пензии определени по прописите на народните републики за установување правото на пензија на службениците од бившите административно-политички самоуправни единици. За случаите каде што пензанските основи по прописите на народните републики не се поклопуваат со пензиските основи по Законот за установување правото на пензија и за пензионисањето на државните службеници, Претседателот на Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ, во согласност со Претседателот на Советот за законодавство и изградба на народната власт на Владата на ФНРЈ, ќе пропише кои пензиски основи по односите прописи на народните републики им одговараат на поодделни пензиски основи од чл. 8 на тој закон.

Член 51

Уживателите на пензија кои при пензионисањето имале звања и плати по Основната уредба за припадностите на државните службеници од 1947 година, а се пензионисани пред 1 април 1952 година, ќе се разврстат во пензиските разреди аналогно на одредбите од претходниот член, според службеничката група во која се наоѓале пред преводенето на звања и плати по прописите од 1947 година.

На уживателите на пензија од претходниот став, може, по нивно барање, место пензијата определена по претходниот став, да им се определи пензијата така, што ќе се разврстат во пензискиот разред спрема оној платен разред во кој би биле разврстени по соодветната уредба за звањата и платите на службениците од 1952 година кога спрема звањето и годините на служба би биле преведени по односната уредба како активни службеници.

Уживателите на пензија што се пензионисани како државни службеници пред 1 април 1952 година а кои до преводенето на звања и плати по Основната уредба за припадностите на државните службеници од 1947 година не биле разврстени во службенички групи во Уредбата за припадностите на државните службеници од граѓанскиот ред и другите јавни службеници

од 20 април 1945 година („Службен лист на ДФЈ“, бр. 24/45), се разврстуваат во пензискиот разред спрема оној платен разред, во кој по прописите за звањата и платите на службениците на државните органи од 1952 година би биле разврстени, кога спрема звањето и годините на служба би биле преведени по соодветната уредба како активни службеници.

При установувањето на платниот разред според кој се врши разврстување во пензиски разред во случаите од ст. 2 и 3 на овој член се применуваат само прописите што важат за редовното напредување на службениците, земајќи го при тоа во обзир само работниот стаж што може да се засмета по прописите за социјалното осигурување. Во случаите, каде по овие прописи за преведување на службениците во платни разреди се зема во обзир само времето проведено во звањето, се зема само тоа време во обзир и за разврстување во пензиски разред.

Член 52

На уживателите на пензија кои биле најмалу десет години работници, па при преведувањето на звања и плати по прописите за платите од 1947 и 1948 година се преведени како службеници и како такви се пензионисани, ќе им се определи при преведувањето на пензија по оваа уредба, ако е тоа за нив поповолно, нова пензија така што ќе се разврстат во пензиски разреди според стручната спрема и работниот стаж по чл. 9 од оваа уредба.

Член 53

На уживателите на лични пензии на кои пензиите им се определени по Законот за социјалното осигурување на работниците, наместениците и службениците од 1945 година — како на осигуреници запослени на тешки и најтешки работи, или по Законот за установување правото на пензија и за пензионисањето на државните службеници — како на егzekутивен персонал на државните сообраќајни установи, ќе им се определат пензиите при преведувањето по одредбите на оваа уредба, ако е тоа за нив поповолно, со ист процент со кој им биле определени пензиите по тие поранешни прописи.

Член 54

Уживателите на пензии на кои при преведувањето на пензијата со применување на чл. 23 и 24 ст. 2 под б) од оваа уредба засметливиот работен стаж би им бил намален под пропишаниот минимален стаж, го задржуваат правото на пензија во висина на износот на минималната пензија по чл. 7 од оваа уредба.

Уживателите на инвалиднина поради болест и несреќа вон работа на кои при преведувањето на инвалиднина со применување на чл. 23 и 24 ст. 2 под б) од оваа уредба засметливиот работен стаж би бил намален под пропишаниот минимален стаж, ако примале инвалиднина на III група го задржуваат здобивеното право на инвалиднина во ист износ, а ако примале инвалиднина на II група — добиваат место инвалиднината отплатина определена по чл. 6 од оваа уредба.

Инвалиднината што се исплатува натаму во смисла на претходниот став не може да биде поголема од износот на инвалиднината определена од минималната лична пензија од чл. 7 ст. 1 на оваа уредба.

Член 55

При преведувањето на пензиите по одредбите од оваа уредба, времето што го провеле уживателите на непотполна старосна пензија во работен однос до 1 јули 1952 година работејќи со полно редовно работно време, се смета во работниот стаж за определување процентот на пензијата.

Член 56

На лицата кои пред да влезе во сила оваа уредба здобиле право на лична или фамилијарна инвалиднина по Законот за мирнодопските воени инвалиди, по Уредбата за предвојничка обука („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/48), по Уредбата за организација на службата на противавионската заштита („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 110/48), или по Уредбата за инвалидите на Народната милиција („Службен лист на

ФНРЈ“, бр. 21/47), а за ист случај не здобиле права и по другите прописи, ќе им се определат, со важност од 1 јули 1952 година, место тие права соодветни права по чл. 34 и 35 од оваа уредба.

На лицата кои пред да влезе во сила оваа уредба здобиле право на лична или фамилијарна инвалиднина по прописите споменати во претходниот став, а здобиле за ист случај инвалидност и право на пензија или инвалиднина по општите прописи за социјалното осигурување или по Уредбата за социјалното осигурување на воените лица и припадниците на Народната милиција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 7/51), ќе се установи со важност од 1 јули 1952 година, место овие порано признаени права, едно право по одредбите на чл. 34 и 35 од оваа уредба. Ако износот на примањата по едно од порано признаените права би бил поголем, ќе им се признае по оваа уредба соодветното право, а примањето ќе им се исплатува со тој поголем износ.

Одредбите на претходните ставови не се однесуваат до лицата што здобиле право на инвалиднина врз основа на инвалидско својство признаено по Законот за воените инвалиди од војната, како ниту на лицата што здобиле право на инвалиднина по Уредбата за признавање на инвалидските права на лицата онеспособени при вршењето на должноста за целите на државната безбедност и народната одбрана („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 40/50). На овие лица им припаѓа инвалиднина по Уредбата за инвалидските припадности („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 33/52), покрај правата што им припаѓаат по Уредбата за социјалното осигурување на воените лица и припадниците на Народната милиција односно по општите прописи за социјалното осигурување.

На лицата од ст. 2 на овој член ќе им се исплатува од 1 јули 1952 година до определувањето на правата по оваа уредба само едно од примањата на кое здобиле право по поранешните прописи, и тоа она чијшто износ е поголем.

Член 57

На лицата кои по прописите наведени во претходниот член не здобиле или не го оствариле правото на инвалиднина, а кои ги исполнуваат условите за признавање на правата предвидени во оваа уредба, ќе им се определат, на нивно барање, правата по оваа уредба од првиот ден на наредниот месец по поднесеното барање, а најрано од 1 јули 1952 година.

НАДЛЕЖНОСТ ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ И ПРЕВОДЕЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ И ИНВАЛИДНИТЕ

Член 58

Решенија за правото на пензија и инвалиднина донесува заводот за социјално осигурување на околицата (градоот).

Решенија за правото на пензија и инвалиднина на воените лица и припадниците на Народната милиција донесуваат заводите за социјално осигурување на народните републики.

Разврстување на осигурениците во пензиски разреди врши извршниот одбор на заводот за социјално осигурување на околицата (градоот) осем во случаите каде што за тоа по одредбите на оваа уредба изрично е предвидена надлежноста на извршниот одбор на заводот за социјално осигурување на народната република (чл. 11 и 50).

Член 59

Решенија за преведување на пензиите и инвалиднините по одредбите од оваа уредба донесува директорот на заводот за социјално осигурување на народната република.

Против решенијата од претходниот став уживателот на пензија односно инвалиднина може, во срок од 15 дена од приемот на решението, да подаде приговор до извршниот одбор на заводот за социјално осигурување на народната република.

Поради решавање по приговорите подадени во смисла на претходниот став, извршните одбори на заводите за социјално осигурување на народните републики ќе формираат комисији, во кои влегуваат, покрај потребен број членови на извршниот одбор на заводот, и по еден претставник од земскиот совет на сојузот на синдикатите и земскиот одбор на здружението на пензионерите.

Решенијата на извршниот одбор, односно на комисиите формирани во смисла на претходниот став, донесени по приговорите против решенијата на директорите на заводите за преводене на пензиите и инвалидните, се конечни и имаат значење на управен акт против кого може да се води управен спор.

Член 60

При преводенето на пензиите и инвалидните по одредбите од оваа уредба, органите што вршат преводене (чл. 59) должни се при преводенето да извршат и ревизија на документацијата врз основа на која е признаено правото по поранешните прописи и, по потреба, да спроведат обнова на постапката во случаи каде што ќе утврдат дека правото е признаено врз основа на недоволна или неисправна документација.

При преводенето на инвалидските пензии и инвалидните признаени по поранешните прописи поради болест односно изнеможеност, органите што го вршат преводенето (чл. 59) должни се да определат повторен лекарски преглед на уживателите на овие права поради установување степенот на инвалидност во моментот на преводенето. Ако овој преглед не би можел да се изврши пред преводенето, ќе се определи така да биде извршен најдоцна во рок од шест месеци по преводенето. Овие ревизиони прегледи на инвалидите ќе ги вршат инвалидско-пензионите комисији.

Врз основа на прегледот извршен во смисла на претходниот став, органот надлежен за преводене на пензија односно инвалиднина иедно донесува и решение за тоа, дали порано установеното право на пензија односно инвалиднина се потврдува, менува или укинува. Ако порано установеното право се менува, ново право се установува во решението за преводене, а ако поранешното право се укинува, за тоа се донесува одделно решение.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 61

На службениците на државните органи и установи, кои во периодот од две години пред 1 април 1952 година се унапредени во виши звања, ќе им се засмета во времето од две години по чл. 14 од оваа уредба и тоа време provedено во више звање пред 1 април 1952 година.

На службениците на државните органи и установи, кои при преводенето се унапредени во виши звања (чл. 70 ст. 2) од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи), времето по чл. 14 од оваа уредба се смета од 1 април 1952 година.

На службениците на државните органи и установи што се преведени на нови звања и плати со 1 април 1952 година, осем службениците од ст. 1 од овој член, им се засметува во времето по чл. 14 на оваа уредба и претходното време преку времето кое по односките прописи за преводенето на службениците било потребно за разврстување во платен разред при преводенето.

Член 62

На уживателите на пензии и инвалиднини на кои пензиите односно инвалидните им биле определени по поранешните прописи, и преведени по одредбите на оваа уредба, им припаѓаат нови износи на пензиите и инвалидните од 1 јули 1952 година.

На лицата кои со 1 април 1952 година биле преведени на звања и плати по прописите за звањата и платите од 1952 година а го оствариле правото на пензија односно инвалиднина пред да влезе во сила оваа уредба, ќе им се определи од денот на здобивањето правото на пензија место времените примања, што им се ставени во текај во смисла на Задолжителното толкување на чл. 59 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 23/52), нова пензија односно инвалиднина по одредбите на оваа уредба.

Износите на пензиите и инвалидните определени по поранешните прописи, исплатени на уживателите од ст. 1 и 2 на овој член од денот од кој им припаѓаат новите износи на пензии и инвалиднини по оваа уредба, ќе се пресметат при преводенето односно определувањето на новата пензија и инвалиднина. При оваа пресметка ќе се засмета во износот на порано определена пензија и паричната надокнада наместо бонови за прехрана, како и паричната вредност на боновите за купување индустриски стоки со 80% попуст, и, ако износот на така пресметаната аконтација е помал, ќе се исплати разликата. Во случај каде што износот на вака пресметаната аконтација би бил поголем, од уживателот нека да се исплатува разликата.

На лицата што ќе го остварат правото на пензија и инвалиднина по чл. 45 од оваа уредба им припаѓаат тие права од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето, но најрано од 1 јули 1952 година.

Член 63

Пензиите и инвалидните определени односно преведени по оваа уредба ќе се исплатуваат со еден дел во бонови за купување индустриски стоки.

Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ ќе прописува, кој дел на пензијата односно инвалиднината ќе се исплатува во бонови за купување индустриски стоки, а може да донесе и решение за укинување делмичното исплатување на пензиите и инвалидните во тие бонови.

Член 64

За преводенето на пензиите на воените лица и припадниците на Народната милиција определени по досегашните прописи ќе се донесат одделни прописи.

Член 65

Додека заводите за социјално осигурување на околицата (градот) не се организират така, да можат да ги преземат работите за определување пензии и инвалиднини, решенија за правото на пензија и инвалиднина ќе донесуваат заводите за социјално осигурување на народната република, односно заводот за социјално осигурување на Автономната Покраина Војводина и заводот за социјално осигурување на Автономната Косовско-метохиска Област.

Член 66

Со денот на влегувањето во сила на оваа уредба се запираат сите постапки по жалбите и тужбите податени против решенијата односно досудите за правото на пензија и инвалиднина по прописите што биле во сила до влегувањето во сила на оваа уредба.

Сите претмети по кои е започната постапката во смисла на претходниот став ќе им се вратат на надлежните органи од претходниот член поради донесување решенија за правото на пензија и инвалиднина, односно за преводенето по одредбите од оваа уредба, во кои иедно ќе се рени и за правото за времето пред 1 јули 1952 година по прописите што биле во сила до тој ден.

По барањата за определување правото на пензија и инвалиднина по поранешните прописи по кои не е донесено решение во првостепената постапка, или е донесено решение, а жалбата против истото не е спроведена до органот надлежен за донесување второстепено решение, органите од претходниот член ќе донесат решенија за правото односно за преведувањето по одредбите од оваа уредба, во кои наедно ќе се реши и за правото за времето поед 1 јули 1952 година по поранешните прописи.

Решенијата донесени по ст. 2 и 3 од овој член имаат значење на второстепени решенија против кои може да се води управен спор.

Член 67

Во поглед на решенијата за преведување на пензиите и инвалиднините по одредбите на оваа уредба, срокот од 60 дена од чл. 23 на Законот за управните спорови почнува да тече со 1 јануари 1953 година.

Член 68

Нанаставија за спроведување и применување на оваа уредба ќе пропише Претседателот на Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ.

Член 69

Од денот на влегувањето во сила на оваа уредба престанува да важи Уредбата за преведувањето на пензиите, рентите и помошните што се определени по поранешните прописи и за признавање правата на пензија на лицата што не добиле право на пензија по поранешните прописи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 69/50), како и другите прописи што се во спротивност со одредбите на оваа уредба.

По исклучок од претходниот став, на лицата кои до влегувањето во сила на оваа уредба подале барање за признавање правото на пензија по одредбите на чл. 13, 14, 15 и 17 од Уредбата за преведувањето на пензиите, рентите и помошните што се определени по поранешните прописи и за признавање правата на пензија на лицата што не добиле право на пензија по поранешните прописи, ќе им се определи правото по прописите што важеле до влегувањето во сила на оваа уредба. Вака определените пензии ќе се преведат по одредбите од оваа уредба.

Од влегувањето во сила на оваа уредба, прописите за правото на инвалиднина и за инвалидските принадлежности содржани во Законот за мирнодопските инвалиди, Уредбата за инвалидите на Народната милиција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 21/47), Уредбата за двојничката обука („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/48) и Уредбата за организација на службата на противавионска заштита („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 110/48) нема да се применуваат осем во случаите предвидени во чл. 41 ст. 2 од оваа уредба.

Член 70

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

21 јули 1952 година

Београд

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Го застапува Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседателот на Советот за народно здравје
и социјална политика,

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за наука и култура,
Родољуб Чолаковиќ, с. р.

476.

Врз основа на чл. 1 од Законот за овластување на Владата на ФНРЈ за донесување уредби поради согласување односите во стопанството со неговот стопански систем, Владата на ФНРЈ, по предлог од Советот за промет со стоки на Владата на ФНРЈ и Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА

ЗА ОСНОВИТЕ НА РАБОТЕЊЕТО И ЗА ФОНДОТ НА ПЛАТИТЕ НА ТРГОВСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

I. Уводни одредби

Член 1

Како трговски претпријатија во смисла на оваа уредба се сметаат државните трговски претпријатија, трговските претпријатија на задружните и општествениите организации, и стопанските организации што се занимаваат со посредување, застапување и вршење трговски услуги во внатрешниот и надворешно-трговскиот промет (во натамошниот текст: трговски претпријатија).

Одредбите од оваа уредба нема да се применуваат на задружните продавници и на продавниците на производните претпријатија и на државните занаетчиски дуќани.

II. Основи на работењето

Член 2

Трговските претпријатија од остварениот бруто приход ги подмируваат трошковите на трговијата (материјални трошкови, амортизација и фонд на платите) и ја уплатуваат акумулацијата и фондовите спрема стопата на акумулацијата и фондовите определена со општествениот план.

Член 3

Бруто приходот на претпријатија по претставуваат: разликата помеѓу набавната и продајната цена на проладената стока (кај трговските претпријатија), посредничката трговија (кај стопанските организации што се занимаваат со посредување), цените на услугите (кај стопанските организации што се занимаваат со застапување и вршење трговски услуги), како и другите приходи остварени со купопродажба, со посредување, застапување и со вршење трговски услуги во внатрешниот и надворешно-трговскиот промет.

Член 4

Од остварениот бруто приход првенствено се покриваат:

- вкупниот износ на материјалните трошкови;
- износот на амортизацијата; и
- износот на данокот на промет.

Остатокот на бруто приходот претставува доход на трговското претпријатие.

Член 5

Остварениот доход на трговското претпријатие се дели на фондот на платите и на износот на акумулацијата и фондовите.

Фондот на платите од остварениот доход на трговското претпријатие се пресметува по следната формула:

$$П = \frac{Д}{1 + x}$$

при што значи: П — фонд на платите, Д — доход на трговското претпријатие, x — стопа на акумулацијата и фондовите поделена со 100.

Разликата помеѓу доходот и фондот на платите претставува износ на акумулацијата и фондовите.

Член 6

Трговското претпријатие го утврдува остварениот фонд на платите за секој пресметковен период.

За да се обезбедат рамномерни заработки на работниците и службениците, трговското претпријатие во одделен пресметковен период може да распредели помал износ на фондот на платите одошто е остварен

Член 7

Износот на акумулацијата и фондовите утврден на начинот предвиден во чл. 5 од оваа уредба го содржи општествениот придонес и фондот на трговијата.

Фондот на трговијата го сочинуваат: резервниот фонд и средствата за самостојно располагање на претпријатието.

Делот од средствата на фондот на трговијата државните трговски претпријатија го внесуваат во својот резервен фонд, а остатокот претставува средства за самостојно располагање на претпријатијата. Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ определува кој дел од средствата на фондот на трговијата државните трговски претпријатија ќе внесуваат во својот резервен фонд.

Задружните организации и општествените организации одлучуваат кој дел од фондот на трговијата ќе го внесе трговското претпријатие на задружната односно општествената организација во својот резервен фонд, а колкав дел ќе му се остави на претпријатието за самостојно располагање, односно кој дел ќе употреби за целите на организацијата.

Член 8

Резервниот фонд служи за покривање на работните губитоци.

Член 9

Ако трговското претпријатие во одделен пресметковен период не го оствари фондот на платите до висината на збирот на просечните заработки (ст. 2 чл. 20 од оваа уредба), а во фондот на платите нема нераспоредени средства (ст. 2 чл. 6 од оваа уредба), трговското претпријатие може за исплата на заработките на работниците и службениците да ги употреби средствата од резервниот фонд до висината на просечните заработки.

Средствата од резервниот фонд употребени за исплата на заработките во смисла на претходниот став, трговското претпријатие е должно да ги врати во резервниот фонд првенствено и то најдоцна при коначното (годишното) пресметување.

Член 10

Трговските претпријатија го водат своето финансиско работење преку банка.

Прометот со готови пари трговските претпријатија го вршат по одредбите од Уредбата за финансиското работење преку банка и за плаќање со готови пари („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/52).

Член 11

Доходот и фондот на платите на трговските претпријатија банката го пресметува врз основа на својата евиденција и податоците што и ги поднесуваат задолжително трговските претпријатија.

При исплатувањето заработките на работниците и службениците на трговските претпријатија банката го наплатува утврдениот општествен придонес.

Член 12

Одредбите на членовите 26 и 28—35 од Уредбата за основите на работењето на стопанските претпријатија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/52), со кои се регулираат односите помеѓу претпријатијата и банката сепак ќе се применуваат и на трговските претпријатија.

III. Распореда на фондот на платите и определување на заработките

Член 13

Распореда на фондот на платите и определувањето на заработките на работниците и службениците

на трговските претпријатија се врши врз основа на Уредбата за распреда на фондот на платите и за заработките на работниците и службениците на стопанските претпријатија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 11/52) доколку со оваа уредба не е инаку определено.

Член 14

Во трговските претпријатија што немаат работнички совет тарифниот правилник го донесува целиот работен колектив, по предлог од одделната комисија што ја избира работниот колектив.

Член 15

Минималните тарифни ставови во тарифниот правилник за работните места односно за работите на набавката и продажбата во трговските претпријатија се определуваат спрема одредбата на чл. 15 под б) од Уредбата за распреда на фондот на платите и за заработките на работниците и службениците на стопанските претпријатија.

Член 16

Покрај износите предвидени во чл. 17 од Уредбата за распреда на фондот на платите и за заработките на работниците и службениците на стопанските претпријатија од средствата на фондот на платите се исплатуваат и:

- заработките на службениците на трговските претпријатија што се на служба во странство, и
- договорените надокнади за работа и провизиите што се исплатуваат од фондот на платите во договорени износи независно од висината на остварениот фонд на платите.

Член 17

Од средствата на фондот на платите можат да се исплатуваат премии на работниците и службениците кои со своето заложување во работата ќе придонесат да се намалат материјалните трошкови или да се поголеми прометот.

Најголемиот износ што може претпријатието да го изнесе од фондот на платите поради исплата на премии се определува со тарифниот правилник на претпријатието. Овој износ се извеза пред да се распредели фондот на платите.

IV. Данок на вишокот на фондот на платите

Член 18

Одредбите на Уредбата за данокот на вишокот на фондот на платите („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 34/52) ќе се применуваат и на трговските претпријатија доколку со оваа уредба не е инаку определено.

Член 19

Вишокот на фондот на платите што се оданочува претставува разлика помеѓу остварениот фонд на платите и фондот на платите што им одговара на просечните заработки во трговијата (просечен фонд на платите) намалена за:

- износот на заработките за работата на учениците во стопанството во висината што е определена по важеките прописи;
- износот на договорените надокнади што се исплатуваат независно од висината на остварениот фонд на платите и тоа: надокнади за работа на повремените и сезонските акордни работници, надокнада за работа на лицата кои работат однос при системот на работа на парче кај куќата на работникот, како и провизија на набавувачите, застапниците и аквизитерите;

в) износот на дневниците за службени патувања, во странство како и износот на заработките на службениците на трговските претпријатија кои се на служба во странство.

Сојузниот државен орган надлежен за стопанство може да одлучи поодделни трговски претпријатија што се занимаваат со вршење трговски услуги, а чието работење се врши во поголем дел вон седиштето на претпријатието и неговите работни единици, разликата помеѓу остварениот фонд на платите и

и просечниот фонд на платите да ја намалуваат осем за десетите од претходниот став под а), б) и в) уште и за одредениот износ на дневниците за службени патувања во земјата.

Член 20

Просечната заработка по еден работник односно службеник во трговијата, што служи за утврдување на вишокот на фондот на платите, се утврдува на 300 динари месечно или 300 динари на ден.

Збирот на просечните заработки на трговското претпријатие (просечен фонд на платите) се утврдува врз основа на просечната заработка од претходниот став и бројот на работниците и службениците што биле во работен однос во пресметковниот период. Во фондот на работниците и службениците за утврдување на просечниот фонд на платите влегуваат само работниците и службениците чијата висина на заработката зависи од остварениот фонд на платите.

Член 21

Данокот на вишокот на фондот на платите се пресметува и плаќа по следните стопи:

Надминување на просечниот фонд на платите во %	Ст. пат на данокот на фондот на платите изнесува
преку 10	20
" 15	24,2
" 20	28,3
" 25	32,1
" 30	35,7
" 35	39,1
" 40	42,3
" 45	45,4
" 50	48,3
" 55	51,0
" 60	53,6
" 65	56,1
" 70	58,4
" 75	60,6
" 80	62,6
" 85	64,8
" 90	66,7
" 95 до 100	68,4

Ако надминувањето на просечниот фонд на платите е поголемо од 100%, а помало од 500%, за секои 100 динари надминување преку 100% се плаќа 90 динари данок.

Ако надминувањето на просечниот фонд на платите е преку 500%, за секои натамошни 100 динари надминување преку 500% се плаќа 95 динари данок на вишокот на фондот на платите.

Со данокот по стопата од 20% не може вишокот на фондот на платите да се намали на износ помал од 10% на просечниот фонд на платите.

V. Преодни и завршни одредби

Член 22

Сојузниот државен орган надлежен за стопанство може по исклучок да им определи на поодделни трговски претпријатија или за поодделни артикли маржа за покрие на трошковите на трговијата и за акумулација и фондовите (брuto приход).

Член 23

Вишокот на фондот на платите преку 130% остварен во времето од 1 јануари до 30 јуни 1952 година ќе се смета како доход на претпријатието остварен по 1 јули 1952 година.

Член 24

Позитивното салдо на остварените разлики на целите со состојбата на 30 јуни 1952 година трговските претпријатија ќе го висат во својот резервен фонд.

Одредбата на претходниот став не се однесува до трговските претпријатија кои според постоечките прописи се регистрирани како извозни односно увозни претпријатија. Сојузниот државен орган надлежен за стопанство ќе ја определи намената на позитивното

салдо што го оствариле овие претпријатија до 30 јуни 1952 година.

Член 25

Поблиски прописи за спроведување на оваа уредба донесува Претседателот на Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ.

Член 26

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, а одредбите на оваа уредба ќе се применуваат на работното на трговските претпријатија од 1 јули 1952 година.

Со влегувањето во сила на оваа уредба престануваат да важат сите прописи што се во спротивност со неа.

22 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана
Маршал на Југославија

Јосип Броз-Тито, с. р.

Го застапува

Министерот на Владата на ФНРЈ

Претседателот на Советот за промет со стоки,

Министерот на Владата на ФНРЈ

Претседател на Советот за индустрија
и градежништво,

Светозар Вукмановиќ, с. р.

Го застапува

Министерот на Владата на ФНРЈ

Претседателот на Советот за народно здравје,
и социјална политика,

Министерот на Владата на ФНРЈ

Претседател на Советот за наука и култура

Родољуб Чолаковиќ, с. р.

477.

Врз основа на чл. 31 точ. д) од Законот за планското управување со народното стопанство, Владата на ФНРЈ, по предлог од Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА

ЗА ФОНДОТ ЗА САМОСТОЈНО РАСПОЛАГАЊЕ НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА

Член 1

Фондот за самостојно располагање на претпријатијата се формира од делот на остварената акумулација и општествените фондови.

Член 2

Со средствата на фондот за самостојно располагање располага претпријатието.

Средствата на овој фонд можат да се употребат во согласност со предметот на работното на претпријатието, а првенствено за самостојни инвестиции и за унапредување на производството (пронајдуваштво, рационализаторство и техничко усовершување).

Член 3

Ако со републичкиот општествен план, или со општествениот план на општината или градот, согласно на чл. 15 и 18 од Законот за планското управување со народното стопанство, е определен процентот на средствата за самостојно располагање што се должни претпријатијата да го употребат за капитална изградба поразли рационализација или пронајдуваштво на претпријатијата, односно за станбена и комунална изградба за потребите на својот работен колектив, стопанските претпријатија се должни тој дел од средствата да го употребат за целите утврдени со општествениот план.

Член 4

Средствата на фондот за самостојно располагање не можат да се употребат ни посредно ни непосредно во корист на фондот на платите. Наградите исплатени од средствата на овој фонд на пронајдувачите, рационализаторите и новаторите не се сметаат за составен дел на фондот на платите на претпријатието.

Член 5

Средствата на фондот за самостојно располагање мораат да бидат издвоени и вложени на одделна сметка при Народната банка на ФНРЈ.

Член 6

Надзор над извршувањето на оваа уредба врши надлежниот народен одбор на околината, градот односно градската општина со одделни права.

Член 7

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

21 јули 1952 година
Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Министер на Владата на ФНРЈ
Претседател на Стопанскиот совет,
Борис Кидрич, с. р.

478.

Врз основа на чл. 1 од Законот за областување на Владата на ФНРЈ за донесување уредби поради согласување односите во стопанството со новиот стопански систем, Владата на ФНРЈ, по предлог од Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА

ЗА УЧЕНИЦИТЕ ВО СТОПАНСТВОТО

Член 1

За ученик во стопанството се смета лице кое во претпријатието, во занаетчиски односно трговски дуќан или работилница (во натамошниот текст претпријатието) учи одредено занимање, односно занает.

Член 2

За учење одделни занимања односно занаети можат да се примаат лицата што ги исполнуваат овие услови:

а) кои навршиле 14 години а не се постари од 18 години; за некои занимања односно занаети сојузниот орган надлежен за народно здравје и социјална политика може да пропише и возраст над 14 години;

б) кои завршиле седумгодишна односно осумгодишна школа, нижа гимназија или имаат нижа школска спрема, а најмалку 4 одделенија основна школа. Републичкиот орган надлежен за просвета, наука и култура во согласност со републичкиот орган надлежен за стопанство ќе пропише, во горните граници, колкава минимална школска подготовка е задолжителна за одделни занимања односно занаети и во кои случаи;

в) кои се душевно и телесно здрави и способни за изучување на односното занимање односно занает.

Член 3

Претпријатието е должно да склучи со родителот или старателот на ученикот писмен договор за учење најдоцна во рок од 15 дена од денот кога е примен ученикот.

Договорот за учење содржи: 1) лични податоци и школска подготовка на ученикот; 2) лични податоци на родителот или старателот на ученикот; 3) назив на претпријатието и место во кое ќе биде ученикот на учење; 4) занимање односно занает што ќе го учи ученикот; 5) пропишано време на учењето; 6) изјави на ученикот и на претпријатието дека ќе ги исполнуваат договорните обврски и дека ќе се придржуваат кон постоеките прописи.

Договорот за учење може да предвиди подобри услови, но не може да содржи одредби кои би биле во спротивност со одредбите од оваа уредба и со други прописи.

Член 4

Учениците во стопанството за време на учењето имаат определени права и должности.

Правата и должностите се утврдуваат со договорот за учењето. Во договорот нарочно ќе се истакнат, покрај други, следните должности на претпријатието спрема ученикот: 1) да му овозможи на ученикот практично учење на занимањето односно занаетот и да му овозможува ученикот да здобие во пропишаното време потребно знаење за вршење на односното занимање или занает во својство на квалификуван односно занаетчиски работник; 2) да се грижи за тоа ученикот да оди редовно в школа и совесно да работи на своето стручно и општо образование; 3) да му дава најмалку 8 дена време поради подготвување за полагање на завршниот испит; 4) да настојува односот на персоналот на претпријатието да биде коректен спрема ученикот; 5) да му исплатува на ученикот уредно месечна парична награда, а ако се договори давање бесплатен стан и храна на учениците, храната да биде достаточна и здрава а станот хигиенски; 6) да се грижи за здравјето и телесниот развој на ученикот.

Исто така, во договорот мора да се истакнат особено овие должности на ученикот: 1) совесно и мајливо да го учи занаетот односно занимањето и да настојува да се оспособи во пропишаното време; 2) редовно да ја посетува и со успех да ја заврши школата; 3) да работи на своето стручно и општо образование; 4) да ги извршува наредбите од старешината во претпријатието и од наставниците во школата; 5) да се владее добро во претпријатието и школата; 6) да ја чува пословната тајна на претпријатието; 7) да води сметка за своето здравје и хигиената; 8) да ја негува физичката култура и да го подига своето културно ниво.

Член 5

Договорот за учењето се состави во пет истоветни примерци, а го потпишуваат своерачно обете договорни страни. За учениците што се под родителски грижи, договорот за учењето го склучува родителот или за грижи за детето. За учениците што се под старателство договорот за учењето го склучува, а нивниот старател со одобрение од органот за старателство.

Претпријатието е должно да го поднесе склучениот договор за учењето до народниот одбор поради проверка и регистрација најдоцна во рок од 8 дена од денот на склучувањето. Народниот одбор откако ќе утврди дека одредбите од договорот за учењето ги одговараат на постоеките прописи, а дека лицето што сака да стане ученик ги исполнува пропишаните услови, ќе го завери договорот и ќе го воведо во регистарот за учењето. По еден примерок од регистрираниот договор за учењето им се дава на договорните страни, на школата на учениците и на надлежната комора, а петтиот примерок го задржува народниот одбор со регистарот на договорите за учење.

Член 6

Учениците се примаат на учење, по правило, од 1 јуни до 30 септември секоја календарска година.

Учениците што би биле примени пред 1 јуни односно по 30 септември ги имаат сите права и должно-

сти на учениците што се примени во редовниот срок, осем тоа што времето до 1 јуни не им се смета во време на пропишаното учење и што не одат во школа до почетокот на идната школска година. За ова време практичната работа на учениците изнесува 6 часа дневно.

Член 7

Управниот одбор на претпријатието определува кои занимања ќе се изучаваат и во кои одделенија (погони).

Договорот за учењето го склучува директорот на претпријатието или друго овластено лице. Управниот одбор на претпријатието одлучува за приемот на ученици на учење само во случаите од чл. 29 на оваа уредба.

Претпријатие е должно за приемот на учениците да ја извести надлежната школа за учениците во стопанството во рок од 15 дена.

Член 8

Со кои работи и стручно знаење треба да овладее ученикот во поодделна година на учење за одделни занимања односно занаети или група сродни занимања односно занаети пропишува сојузниот орган надлежен за стопанството.

Член 9

Учениците за време на практичната работа ги учи квалификуван работник од соодветното занимање, односно занаетички мајстор или раководител на трговскиот дуќан.

Член 10

Управниот одбор на претпријатието, односно за учениците во занаетичкото — занаетичката комора на околицата (градот) е должна да организира на крај на секоја школска година испит на кој ќе се проверуваат практичните знања на учениците, со тоа што во последната година полагаат завршен испит (чл. 23).

Републичкиот орган надлежен за стопанството ќе ги определи поблиските услови и начинот на полагањето на овие испити.

Член 11

Нокната работа на учениците како и работата преку времето определено во смисла на чл. 14 од оваа уредба е забранета. По исклучок, за одделни занимања односно занаети и во одделни случаи каде што не може практичната обука да се изводи дење, републичкиот орган надлежен за народно здравје и социјална политика може да го дозволи практичното учење ноќе, определувајќи ги и часовите на нокната обука.

Ученикот не смеа да се користи за работи што не се во врска со учењето на неговото занимање, односно занает.

Член 12

Учениците во стопанството добиваат месечна парична награда која се определува со посебни прописи.

Член 13

Учењето на одделни занимања односно занаети трае по правило 3 години. По исклучок, за некои занимања односно занаети времето потребно за учење може да биде и подолго, но најмногу 4 години, односно и пократко — но најмалку 2 години.

Кон занимања односно занаети можат да се изучаваат, како и минимум за траењето на учењето за одделни занимања односно занаети, пропишува сојузниот орган надлежен за стопанството.

Републичкиот орган надлежен за стопанство донесува, во согласност со републичкиот орган надлежен за просвета, наука и култура, прописи за траење на учењето, за одделни занимања односно занаети во градините определени во смисла на претходниот став.

Член 14

Вкупното време на практичната работа и на теоретската настава на учениците изнесува:

— во I година учење — 42 часа неделно од кои најмногу 30 часа практична работа;

— во II година учење — 45 часа неделно од кои, по правило, 30 часа практична работа.

— во III година учење — 48 часа неделно од кои, по правило, 36 часа практична работа.

Односот на практичната работа и теоретската настава за одделни занимања односно занаети го пропишува републичкиот орган надлежен за стопанство во согласност со републичкиот орган надлежен за просвета, наука и култура водејќи при тоа сметка за сложеноста на занимањето, условите на работата, школската подготовка и обезбедувањето на правниот развој на учениците.

Сојузниот орган надлежен за народно здравје и социјална политика може да определи пократко време за практична работа за занимањата односно занаетите кои се вршат под одделни услови на работењето, а во смисла на соодветните прописи за работниците на тие работи.

Член 15

Учениците имаат право на платен годишен одмор секоја календарска година 30 дена за време на летниот школски одмор и 7 дена за време на зимскиот школски одмор.

Член 16

Органите на здравствената служба се должни, покрај прегледот при приемот на учење да извршат и периодични прегледи на учениците, а најмалку еднаш годишно.

Републичкиот орган надлежен за народно здравје и социјална политика ќе определи и почести периодични прегледи за учениците на одделни занимања односно занаети.

Член 17

Учењето престанува:

а) кога ќе го положи ученикот завршниот испит (чл. 23);

б) кога ќе биде ученикот исклучен од школата за учениците во стопанството или ако во текот на школувањето повтори клас повеќе од еднаш.

Школата за учениците во стопанството кога донесува одлука за исклучување на ученик од школата го вема во обзир неговниот успех на практичната работа.

На ученик кој е исклучен од школа а на практичната работа покажал најмалку добар успех, времето provedено на учење до исклучувањето ќе му се засмета во стаж кој се бара за злостанување стоучна спрема на полукавалификуван или квалификуван работник низ практичната работа;

в) со раскинување на договорот за учење (чл. 18).

Член 18

Договорот за учење може да го раскине како ученикот, така и претпријатието.

Претпријатието може да го раскине договорот за учење ако има важни разлози за тоа. Како важни разлози се сметаат особено: 1) ако договорот за учење е склучен врз основа на лажни поднеси или ако ученикот во време на склучувањето на договорот веќе бил на учење кај друго претпријатие; 2) ако ученикот без одобрение на претпријатието или без оправдани разлози го напушти учењето и не продолжи да работи во рок од 8 дена; 3) ако ученикот стане телесно или душевно неспособен за учење на занимањето односно занаетот или ако продолжувањето на учењето би претставувало сериозна опасност по животот или здравјето на ученикот, што се утврдува со лекарски преглед од надлежниот орган на здравствената служба; 4) ако

ученикот ќе се разболи од болест, која може да биде опасна по животот и здравјето на други лица.

Како важни разлози поради кои ученикот може да го раскине договорот за учење се сметаат особено: 1) ако ученикот стане телесно или душевно неспособен за учење на дотичното занимање, односно занает или ако продолжувањето на учењето би претставувало сериозна опасност по неговиот живот или здравјето, што се утврдува со лекарски преглед од надлежниот орган на здравствената служба; 2) ако претпријатието прејде во друго место во кое ученикот не сака да оди; 3) ако за време од еден месец ќе му биде оневозможено учењето со вина на претпријатието; 4) ако претпријатието му го оневозможува учењето или спрема него грубо постапува; 5) ако претпријатието не му дава достаточна можност за практична обука односно ако го спречува редовно да оди в школа; 6) ако претпријатието не му ја исплатува уредно изричната награда за практичната работа; 7) ако приватниот работодавец биде осуден со казната забрана да се занимава со определено занимање подолго од еден месец; 8) ако приватниот работодавец се разболи од болест која може да биде опасна по животот и здравјето на ученикот.

Покрај случаите од претходниот став, ученикот може во секое време да го раскине договорот за учење, со тоа што во договорот можат да се утврдат обврските кои произлегуваат од тоа за родителот односно старателот на ученикот.

Член 19

Директорот на претпријатието односно приватниот работодавец е должен во рок од три дена да му го пријави на надлежниот орган на народниот одбор денот и причината за престанокот на учењето.

Коколку не постои спор за раскинување на договорот за учење, што се докажува со писмена изјава на другата страна, народниот одбор податоците за раскинување на договорот ќе ги запише во регистарот на договорите за учење, и за тоа ќе ја извести надлежната занаетска комора и школата за учениците во стопанството.

Ако поради раскинувањето на договорот за учење настанал спор, т. е. ако една од договорните страни не се сложила со барањето за раскинување на договорот, народниот одбор штом ќе разбере за тоа, ќе ги упати договорните страни во рок од 8 дена да и' се обрнат на околската (градската) арбитража за решавање по отказите за да го реши станаониот спор. Одлуката на арбитражата е конечна.

Член 20

Во случај претпријатието да престане со работа ако ученикот не успее да најде сам друго претпријатие при кое би го продолжил учењето, народниот одбор ќе го смести таков ученик во соодветно претпријатие во истото место, а ако ова не е можно да го оствари од оправдани разлози, народниот одбор ќе го извести за тоа републичкиот орган надлежен за стопанство кој ќе се грижи на ученикот да му се овозможи учење во соодветно претпријатие во друго место. Во обата случаи е потребен пристапник од ученикот, односно од неговиот родител или старател.

Член 21

Ако ученик од I година го прекине учењето без своја вина, во учењето му се смета времето што го провел веќе на работа ако го продолжи учењето на исто или слично занимање односно занает во рок од 4 месеци кај истото или друго претпријатие, а на учениците од II и III година учење што ќе го прекинат учењето без своја вина — ако го продолжат учењето најдоцна во рок од 2 години.

Член 22

Забрането е учениците да се казнуваат физички. Учениците што ќе ги повредат своите должности односно што вршат такви дејства и постапки кои не дозволуваат на ученици можат да се опоменат или укорат.

Ако ученикот и покрај повторените опомен и укори ги прекршува и натаму своите должности, директорот на претпријатието односно приватниот работодавец може да бара да го укори или советува надлежниот орган на народниот одбор. Во потешки случаи претпријатието односно приватниот работодавец може да бара кај околската (градската) арбитража за решавање по отказите, да одобри договорот за учење да се раскине со такви ученици.

Член 23

На ученик во стопанство му се признава стручна спрема на квалификуван работник, односно на занаетчиски или трговски помошник под услов да го положи завршниот испит.

Правото за полагање на завршниот испит ученикот го здобива по истекот на пропишаното време за учење и по завршената школа за учениците во стопанството.

Ако ученикот повторува клас, се продолжува неговата практична обука за годината што ја повторува, и за тоа време прима иста награда како во претходната година.

Член 24

Претпријатието односно приватниот работодавец е должен да го запосли ученикот по положениот завршен испит во својство на квалификуван работник, односно занаетчиски или трговски помошник за време од најмалку шест месеци, ако го бара тоа ученикот.

Ако претпријатието односно приватниот работодавец не може да го запосли ученикот во смисла на претходниот став, ќе го изнесе тоа писмено на околската (градската) арбитража за решавање по отказите, која донесува конечна одлука за тоа.

Член 25

Заверката и регистрацијата на договорот за учење, пријавата за раскинување на договорот за учење и лекарските уверенија за здравствената состојба на ученикот на подлежуваат на плаќање такса.

Член 26

Републичкиот орган надлежен за стопанство прописува за секое занимање односно занает колку ученици се должни да ги држат претпријатијата за одделни стопански области (или гранки) во однос на бројот на квалификуваните работници на тоа занимање односно занает, земајќи ги при тоа во обзир потребите за нови квалификувани работници и стварните можности за стручно оспособување на учениците, како и бројот на учениците што се подготвуваат за соодветното занимање односно занает низ стручни школи со практична обука. Исто така, овој орган го определува и односот на машката и женската младеж што треба да се припи на изучувањето на занимањето односно занаетот.

Сојузниот орган надлежен за стопанство може да донесе дополнителни прописи ако најде дека прописите од претходниот став не се во согласност со потребите на стопанството во целина за квалификувани работници на соодветното занимање односно занает.

Член 27

Врз основа на прописите од претходниот член, народниот одбор на околицата (градој) донесува за секое претпријатие на своето подрачје одделно решение за бројот на учениците (малки и женски) што се должни да ги припи на учење.

Народниот одбор на околицата (градој) може по сопствена иницијатива или по предлог од соодветната комора, од месниот синдикален совет или од инспекцијата на трудот, да забрани држање ученици во оние претпријатија при кои не се обезбедени потребни услови за правилната обука на учениците.

Член 28

Претпријатието што не држи оноековен број ученици чии кои е обврзан по решението од народниот одбор,

односно кому што е забрането да држи ученици, е должно во фондот за стручната обука на учениците во стопанството односно на учениците на стручните школи со практична обука што го формира народниот одбор да уплатува одделен придонес во висина на трошковите што би ги имало претпријатието кога би држало ученици.

Во решението на народниот одбор за обврската односно забраната за држање ученици наедно се определува и за колку ученици и колкав износ е должно претпријатието да го уплатува придонесот од претходниот став.

Против решението од народниот одбор за обврската за држање определен број ученици, односно за плаќање одделен придонес може да се подаде жалба во рок од 8 дена до републичкиот орган надлежен за стопанството.

Народниот одбор може средствата од фондот да ги троши исклучиво за целите за издршка на учениците и подобрување условите за изучување на занимањето односно занаетот.

Член 29

Претпријатието може за еден дел или за сите ученици што е должен да ги држи според решението од народниот одбор, да се погоди со друго претпријатие (или повеќе нив) за тоа да вршат обука односните ученици при него. Во таков претпријатијата ќе се согласат во учеството на исплатата на пропишаните награди на овие ученици за сето време додека трае учењето.

Претпријатието што уплатило ученик на изучување при друго претпријатие по спогодба е должно ученикот да го прими на работа по положениот завршен испит ако го бара ученикот (чл. 24).

Член 30

Со ларична казна до 10.000 динари или со казна затвор до 15 дена ќе се казни за прекршок директорот на претпријатието или друго одговорно лице односно приватниот работодавец:

1) кој ќе прими на учење лице што не ги исполнува условите од чл. 2 на оваа уредба;

2) кој не ќе склучи со ученикот писмен договор за учењето или не го склучи во рок од 15 дена по приемот на ученикот (чл. 3);

3) кој не ги извршува спрема ученикот должностите пропишани со чл. 4 од оваа уредба;

4) кој не ќе го поднесе склучениот договор за учењето до надлежниот орган на народниот одбор порати заверка и регистрација (чл. 5);

5) кој во рок од 15 дена по приемот на ученикот не ќе ја извести за тоа надлежната школа за учениците во стопанството (чл. 7);

6) кој ќе задржи ученик на практична работа поке или го задржи на учење преку пропишаното време за учење (чл. 11);

7) кој ќе користи ученик за работи што не се во врска со учењето на неговото занимање односно занает (чл. 11);

8) кој не му исплатува на ученик или нередно му ја исплатува месечната ларична награда (чл. 12);

9) кој не ќе му даде на ученикот платен годишен (летен и зимски) одмор во смисла на чл. 15 од оваа уредба;

10) кој во рок од 3 дена не ќе му го пријави на надлежниот народен одбор денот и причината за престанокот на учењето (чл. 19);

11) кој ќе ги прекрши прописите на чл. 28 од оваа уредба во поглед на бројот на учениците што е должен да ги држи.

Член 31

Договорите за учење што се склучени по поранешните прописи, остануваат во важност и претпријатијата се должни да ги задржат учениците до кра-

јот на пропишаното учење ако го бара тоа ученикот. Ако бројот на такви ученици е поголем за преко 20% од бројот на учениците што би било должно да ги држи во смисла на чл. 27 од оваа уредба претпријатието може да бара од одделната комисија што ја формира за та цел народниот одбор, прекубројните ученици да ги размести во други претпријатија во истото место; ако ова не е можно да се оствари од објективни разлози комисијата ќе ја извести за тоа одделната републичка комисија при републичкиот орган надлежен за стопанството таа да ги размести учениците во претпријатија во други места.

Начинот и условите за полагање на завршниот испит на учениците од претходниот став што не ќе ја завршат школата за учениците во стопанството до крајот на времето пропишано за учење, ги пропишува републичкиот орган надлежен за стопанство во согласност со републичкиот орган надлежен за просвета, наука и култура.

Члан 32

Одредбите на чл. 14 од оваа уредба ќе се применуваат од 1 септември 1952 година.

Члан 33

Додека не ќе се донесат прописи за времето на траењето на учењето на одделни занимања остануваат во важност одредбите на чл. 2 од Правилникот за струките и занимањата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 19/50).

Члан 34

Надзорот над правилното применување на прописите од оваа уредба го врши инспекцијата на трудот.

Члан 35

Поблиски прописи за применување на оваа уредба донесува сојузниот орган надлежен за стопанство во согласност со сојузниот орган надлежен за наука и култура.

Члан 36

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, на кој ден престануваат да важат сите прописи што се во спротивност со неа.

22 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија

Јосип Броз-Тито, с. р.

Го застапува

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседателот на Советот за народно здравје
и социјална политика,

Министер на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за наука и култура
Родољуб Чолаковиќ, с. р.

479.

Врз основа на чл. 44 точ. 24 од Уставот на ФНРЈ, Владата на ФНРЈ, по предлог од Советот за наука и култура на Владата на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА ЗА СТРУЧНИТЕ ШКОЛИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Стручните школи се осниваат со цел да се изградуваат стручни кадрови за потребите на стопанството и на други општествени дејности.

Член 2

Задачата на стручните школи е стручно да ги оспособат учениците за вршење работи од определена дејност, да им дадат потребно општо образование и да ги воспитуваат во социјалистички дух.

Член 3

Во стручните школи се примаат само државјаните на ФНРЈ.

Српски државјани можат да се примат само по одобрение од републичкиот орган на државната управа надлежен за просветните, научните и културните прашања.

Член 4

Во стручните школи се подготвуваат кадрови на квалификувани работници односно занаетчиски помошници, висококвалификувани работници односно занаетчиски мајстори и средни стручни кадрови.

За подготвување кадрови на квалификувани работници односно занаетчиски помошници постојат школи за ученици во стопанството и стручни школи со практична обука, за подготвување висококвалификувани работници односно занаетчиски мајстори — мајсторски школи, а за подготвување средни стручни кадрови — средни стручни школи.

Член 5

Во стручните школи, покрај наставата, може да се врши и практична обука.

Наставата во стручните школи се изводи по соодветни наставни планови и програми.

Наставните планови и програмите ги донесува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања во соработка со заинтересираните републички органи на државната управа, со стручните здруженија, со земските одбори на синдикатите и со стопанските комори.

Член 6

На ученик на стручна школа му се издава сведожба за секој завршен клас, а на крај на школувањето — сведожба односно диплома за положениот завршен испит.

Член 7

Стручна школа може да се основа ако има стварна потреба и ако постојат:

- услови за достаточен број ученици;
- потребни школски просторини што одговараат на хигиенските и незагонските барања;
- нејзината опрема за одржување настава;
- потребен број постојан квалификуван наставен персонал; и
- осигурени финансиски средства за работење на школата.

Бројот на учениците што е потребен за отворање продолжни видови стручни школи го пропишува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања.

За школите во кои е предвидена и практична настава треба, покрај споменатите услови, да постои и ученичка работилница односно работилиште во кое се врши таа настава, со потребен број соодветни работни места и со опрема.

Член 8

Стручните школи ги осниваат, по правило, народните одбори на околиите (градовите), со тоа што се должни за оснивање стручни школи со практична обука, мајсторски и средни стручни школи да бараат согласност од републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања.

Републички органи надлежни за просветните, научните и културните прашања можат, по потреба, да осниваат стручни школи со практична обука, мајсторски и средни стручни школи.

Осем органите споменати во претходните ставови, стручни школи можат да осниваат уште и:

а) школи за ученици во стопанството — претпријатијата и занаетчиските, трговските и угостителските комори (во натамошниот текст: стопански комори) во согласност со народниот одбор на околијата (градој);

б) стручни школи со практична обука и мајсторски школи — претпријатијата, стопанските здруженија, стопанските комори, републичките органи на државната управа и сојузните установи во согласност со републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања;

в) средни стручни школи — републичките органи на државната управа и сојузните установи, во согласност со републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања.

Член 9

На чело на школа за ученици во стопанството е управител на школата, а на чело на стручна школа со практична обука, на мајсторска и средна стручна школа е директор на школата. Управителот односно директорот непосредно управува со школата во границите на законите и на други прописи, како и на заклучоците на наставничкиот совет; се грижи за уредното административно работење на школата, и ја претставува и застапува школата.

Секоја школа има наставнички совет што го сочинуваат сите наставници на школата. Наставничкиот совет му помага на управителот односно на директорот во управувањето со школата и расправа за сите прашања што се однесуваат до правилната работа на школата, особено за унапредување наставната и воспитната работа во школата.

При секоја стручна школа се оснива школски одбор чијата задача е да му помага на наставничкиот совет во остварувањето на наставните и воспитните задачи на школата.

Членови на школскиот одбор, осем управителот односно директорот на школата и претставниците на наставничкиот совет, можат да бидат и претставниците од заинтересирани стопански претпријатија, од околните комори, општествените организации и стручни здруженија, како и граѓаните кои можат со своето учество да помогнат за унапредување на работата во школата. Во школскиот одбор на стручната школа што се наоѓа при претпријатието влистуваат и претставниците од управниот одбор на претпријатието, од синдикалната подружница, како и стручњаци од производството што ќе ги определи работничкиот совет на претпријатието.

Поблиски прописи за задачите на наставничкиот совет, на управителот односно директорот и на школскиот одбор, како и за нивните меѓусебни односи, донесува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања.

Член 10

Оснивачот на стручната школа е должен да ги обезбедува сите услови за оснивањето и одржувањето на школата (чл. 7 од оваа уредба).

Оснивачот е должен врз основа на одлука од советот за просвета и култура на народниот одбор на околијата (градој) да прими во школата и поголем број ученици отколку што му е потребно на оснивачот, ако го дозволува тоа капацитетот на школата односно на работилницата (работилиштето). Во тој случај органот по чие барање се примени овие ученици е должен да му ги надомлади на оснивачот наголемените трошкови.

Член 11

Оснивачот на стручната школа има право:

а) стручната школа да ја користи првенствено за подготвување кадри на своите потреби;

б) ученичката работилница (работилниште) да ја користи за изработка на производи за своите потреби, ако тоа не му е спротивно на наставниот план и програмата и за правилното изводење на практичната настава;

в) заедно со просветните органи да врши надзор над правилното остварување на наставните и воспитните задачи на школата;

г) да назначува и преместува наставен персонал и да дава откazi по согласност со советот за просвета и култура на народниот одбор на околинјата (градот) односно со републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања.

Советот за просвета и култура на народниот одбор на околинјата (градот) односно републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања има право во случај на недостатоци користење или недостатоци стручна спрема на некои наставници да презема соодветни мерки што се задолжителни за оснивачот. Мерките што можат да се преземаат во ваков случај и надлежноста на споменатите органи се определуваат со републичките прописи;

д) да му дава предлози на републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања за основните прашања на стручното школоство. Ако предлогот на оснивачот не ќе се усвои, републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања ќе го регулира спорното прашање во согласност со републичкиот орган на државната управа надлежен за соодветната стопанска гранка односно општествена дејност.

Член 12

Кога е оснивач на стручна школа републички орган, правата на оснивачот ги врши советот за просвета и култура на народниот одбор на околинјата односно градот. Во таков случај, доколку не се предвидени средства за издршка на школата, оснивачот е должен да ја обезбеди издршката на школата со давне дотации.

Член 13

Правата и должностите кон пв оваа уредба му припаѓаат на оснивачот на стручната школа можат да се пренесуваат на другите органи од чл. 8 на оваа уредба. Условите за пренесување на овие права и должности се определуваат со републичките прописи.

Стручната школа може да се укине под условите со кои ќе се согласи органот што ја дал согласноста за оснивање на школата.

Ако се укине школата, оснивачот е должен да определи со решение кому ќе се предаде на употреба школската зграда, зградата на домот односно работилницата, ако не се во приватна сопственост, како и нивниот инвентар и опремата.

Член 14

Републичкиот орган за просветните, научните и културните прашања е надлежен во поглед на стручните школи:

а) да донесува по согласност со одредбите од оваа уредба потребни прописи за организацијата и работата на стручните школи;

б) да ги пропишува и одобрува наставните планови и програми за практична и теоретска настава;

в) да ја одобрува употребата на учебници;

г) да го следи и контролира развојот и работењето на стручните школи на своето подрачје и да презема

потребни мерки за унапредување и подобрување работата во стручните школи. Овие мерки ги пропишува органот надлежен според чл. 11 точ. г) ст. 2.

Член 15

Републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања е должен да ги решава основните прашања за стручното школоство (како на пр.: оснивање нови стручни школи, определување услови за прием во поодделни стручни школи, траење на школувањето, донесување наставни планови и програми за практична и теоретска настава, донесување прописи за работата на стручните школи и сл.) во согласност со републичките органи на државната управа надлежни за соодветната стопанска гранка односно општествена дејност, како и со заинтересираните стручни здруженија, со земските одбори на синдикатите и со стопанските комори.

Член 16

Надзорот над работењето на стручните школи и инспекцијата над правилното изводење на наставниот план и програмата, како и сите управни работи во прв степен во однос на стручните школи, го врши народниот одбор на околинјата односно градот преку своите органи за просвета и култура, доколку со оваа уредба не е инаку пропишано.

Народниот одбор на околинјата (градот) е должен на сите ученици во стопанството на своето подрачје да им обезбеди посетување на школата. Ако на подрачјето на неговата околинја (град) нема достаточен број ученици за да се основа школа, е должен по патствијата од републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања да им обезбеди на овие ученици посетување периодични школи односно да обезбеди за учениците на мешовити школи посетување курсеви за здобивање стручни знања (чл. 22 од оваа уредба).

Член 17

Инвестиционите расходи на стручните школи и на ученичките работилници (работилништа) ги сноси, по правилно, оснивачот на школата.

Стопанските претпријатија, околинските и републичките комори и стопанските здруженија можат да даваат помош во опрема и во финансиски средства на поодделни стручни школи за покривање на нивните инвестициони расходи.

Народните одбори на околинјата (градот) односно надлежните републички органи на државната управа можат да им даваат дотации на претпријатијата, на околинските и републичките стопански комори и на стопанските здруженија, што се оснивачи на поодделни стручни школи за покривање на инвестиционите расходи на овие школи. Висината и условите за користење на оваа дотација можат да се определат и со писмен договор помеѓу оснивачот на школата и органот што ја дава дотацијата.

Член 18

Издршката на сите стручни школи, осем оние од ст. 2 на овој член, паѓа на терет на буџетот на народниот одбор на односната околинја (град).

Стручните школи чијшто оснивач е стопанско претпријатие, стопанска комора односно стопанско здружение, ги издржуваат по правило оснивачите на овие школи од своите сопствени средства.

Народниот одбор на околинјата (градот) односно републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања може на оснивачот на стручната школа од претходниот став да му даде дотација за издршка на школата. Висината и условите за користење на оваа дотација можат да се определат

и со писмен договор помеѓу оснивачот и органот што ја дава дотацијата.

Стручната школа има своја предметка на приходите и расходите, а наредбодавец по предметката на школата и на ученичката работилница (работилишта) е управителот односно директорот на школата.

Прописи за издршка на ученичките работилници на стручните школи со практична обука ќе донесе Претседателот на Советот за наука и култура на Владата на ФНРЈ во согласност со Министерот на финансите на ФНРЈ и со Претседателот на Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ.

II. ОДДЕЛНИ ОДРЕДБИ

Школи за учениците во стопанството

Член 19

Школите за учениците во стопанството се осниваат со цел да се им даваат потребни општообразовни и стручни знања на учениците што се подготвуваат во претпријатијата односно занаетчиските дуќани за квалификувани работници односно за занаетчиски или трговски помошници.

Член 20

Во школите за учениците во стопанството задолжително се запишуваат лицата што се примени да учат занимање односно занает во претпријатијата или занаетчиските дуќани спрема одредбите од Уредбата за учениците во стопанството („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 39/52).

Член 21

Школувањето во школите за учениците во стопанството трае колку и времето за изучување на занимањето односно занаетот определено според чл. 13 од Уредбата за учениците во стопанството („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 39/52).

Член 22

Школите за учениците во стопанството можат да бидат: школи по струките, мешовити школи и периодични школи.

Школите по струките се осниваат за учениците на една струка или повеќе сродни занимања односно занаети од иста струка. Наставата во овие школи се изводи од општообразовни и стручни предмети во текот на целата школска година.

Мешовитите школи се осниваат за учениците на разни струки односно занаети каде што нема достаточен број ученици за организирање школи по струките. Во мешовитите школи учениците здобиваат, по правило, само општообразовни знања, но во овие школи можат да се формираат и одделенија по струките. Поблиски прописи за формирање одделенија по струките во мешовитите школи донесува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања. За учениците на мешовитите школи во кои не се изводи настава од стручните предмети, ќе се формираат курсеви за здобивање потребни стручни знања.

Периодичните школи се осниваат со цел да им се дадат потребни општообразовни и стручни знања на учениците од една струка или на повеќе сродни занимања односно занаети од иста струка од разни места. Наставата во овие школи трае три до четири месеци за секој клас.

Член 23

Учениците што завршиле школа за ученици во стопанството и провеле на учење на занимањето односно занаетот пропишано време, здобиваат право за полагање на стручниот испит за квалификуван работник, односно занаетчиски или трговски помошник.

Прописи за стручните испити за квалификуван работник односно занаетчиски или трговски помошник за лицата од претходниот став донесува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања, по предлог од заинтересираните републички органи на државната управа, од републичките стопански комори и од соодветните земски одбори на синдикатите.

Стручни школи со практична обука

(индустриски, земјоделски, рударски, угостителски итн.)

Член 24

Стручните школи со практична обука се осниваат со цел да се изградат квалификувани работници односно соодветен стручен кадар за потребите на индустријата, занаетството, рударството, сообраќајот, селското-стопанство, трговијата, угостителството, здравствената служба и другите општествени дејности. Во овие школи, покрај теоретска настава, учениците здобиваат и потребни практични знања за вршење работи на квалификуван работник од соодветното занимање. Овие школи го носат називот на стопанската гранка односно струката или занимањето за кое учениците се подготвуваат (индустриски, земјоделски, рударски, угостителски итн.).

Практичната обука на учениците од стручните школи од претходниот став се врши во одделни организирани ученички работилници (работилишта). Практичната обука на овие ученици може повремено да се врши и на работните места во претпријатијата односно установите, што ќе ги определи директорот на претпријатието односно на установата во согласност со директорот на школата. Практичната обука на учениците од овие школи на работните места се врши под надзор на школата.

Член 25

Во стручните школи со практична обука можат да се запишат лицата што ги исполнуваат следните услови:

- а) да имаат најмалку 14, а не повеќе од 18 години. Сојузниот орган на државната управа надлежен за прашањата на народното здравје и социјална политика може да пропише за определени занимања да се примаат ученици што имаат повеќе од 14 години;

- б) да завршиле седумгодишна односно осумгодишна школа или црква гимназија. Републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања може за поодделни школи да пропише помала школска спрема, но не помала од завршени четири одделенија основна школа;

- в) да се душевно и телесно здрави и способни за учење на односното занимање.

Член 26

Кон занимања можат да се изучуваат во стручните школи со практична обука како и траењето на школувањето во овие школи, определува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања во согласност со републичкиот орган на државната управа надлежен за соодветната стопанска практика односно општествена дејност.

Член 27

Учениците на стручните школи со практична обука примаат месечна награда за време на траењето на практичната обука во висина на наградите определени со постоечките прописи за наградување на учениците во стопанството. Наградите паѓаат на терет на расходите на ученичките работилници (работилишта) на овие школи.

Корисниците кои по општите прописи имаат право на додаток на деца, го задржуваат тоа право и за децата што се наоѓаат на школување во стручните школи со практична обука, сметајќи од 1 јули 1952 година.

Член 28

Со завршената стручна школа со практична обука и со положениот завршен испит се здобива спремата на квалификуван работник.

Мајсторски школи

Член 29

Мајсторски школи се осниваат со цел да се изградат кадрови на висококвалификувани работници за потре-

бите на индустријата и другите стопански дејности, како и со цел да се изградат кадрови на занаетчиски мајстори.

Мајсторски школи можат да се осниваат и со цел за натамошно стручно оспособување на кадровите на висококвалификуваните работници за потребите на индустријата и на други стопански дејности.

Член 30

Во мајсторските школи можат да се запишат лицата кои во својство на квалификуван работник односно занаетчиски помошник провеле најмалку три години.

Поблиски услови за прием на работниците во мајсторски школи пропишува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања во согласност со републичкиот орган надлежен за прашањата на стопанството.

Член 31

Школувањето во мајсторските школи трае две години. Републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања може за извесни струки односно занимања да пропише ова школување да трае и до три години.

Наставата во овие школи се врши, по правило, во попладневни и вечерни часови.

Член 32

Завршената мајсторска школа со положен завршен испит дава квалификација на висококвалификуван работник, а завршена занаетчиска мајсторска школа дава квалификација на занаетчиски мајстор. Ако во мајсторските школи се врши само теоретска настава, положениот завршен испит во овие школи се признава како положен теоретски дел на испитот за висококвалификуван работник односно занаетчиски мајстор, а практичниот дел на испитот овие кандидати го полагаат пред надлежната испитна комисија.

Средни стручни школи

Член 33

Средните стручни школи се осниваат со цел да се изградат средни стручни кадрови за потребите на стопанството и на други општествени дејности.

Член 34

Сојузниот орган на државната управа надлежен за прашањата на науката и културата определува кои видови (отсеци) на средни стручни школи можат да се осниваат.

Член 35

Според претходната спрема на учениците и траењето на школувањето, можат да постојат следни основни типови на средни стручни школи:

1) средни стручни школи во кои се примаат ученици кои завршиле осумгодишна школа односно нижа гимназија и во кои школувањето трае четири до пет години. Во овие школи по исклучок можат да се примат и свршените ученици на школите за учениците во стопанството и стручните школи со практична обука со положен завршен испит во тие школи, кои во овие школи биле запишани со завршени четири одделенија основна школа, ако претходно положат дополнителен испит. Програмата на дополнителните испити за овие ученици ја пропишува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања;

2) средни стручни школи во кои се примаат учениците што завршиле шест класа гимназија и во кои школувањето трае две до три години; и

3) средни стручни школи во кои се примаат свршените ученици на соодветните стручни школи со практична обука со положен завршен испит во тие школи, кои во овие школи станиле по завршената седумгодишна односно осумгодишна школа или нижа гимназија. Школувањето во овие средни стручни школи трае две

до три години, а може да се организира и во одделни одделенија на средните стручни школи од точ. 1 на овој член.

Поодделни видови (отсеци) на средни стручни школи можат, по правило, да се организираат само на еден од начините споменати во претходниот став.

Републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања ќе определи, во границите предвидени со ставот 1 од овој член, кои видови (отсеци) на средни стручни школи ќе се вклучат во поодделни основни типови на средни стручни школи и колку ќе трае школувањето во поодделните видови (отсеци) на средните стручни школи.

Како услов за запишување во поодделни видови (отсеци) на средни стручни школи може да се определи и приемен испит или приемен конкурс.

Член 36

Со завршената средна стручна школа и со положениот дипломски испит се здобива потполна средна стручна спрема.

Работнички одделенија во средните стручни школи

Член 37

Со цел да се изградат средни стручни кадрови од редовите на лицата што се запослени во стопанството, можат во соодветните средни стручни школи да се осниваат, ако постојат за тоа потребни услови, работнички одделенија во кои таквите лица ќе здобиваат средна стручна спрема.

Наставата во овие одделенија се врши во попладневни и вечерни часови.

Републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања ќе определи при кои средни стручни школи ќе се отвораат вакви одделенија. Овие одделенија се составен дел на средните стручни школи.

Член 38

За посетители на работничките одделенија на средните стручни школи можат да се примаат квалификувани работници односно службеници на соодветната струка, кои завршиле осумгодишна школа или нижа гимназија односно школа за општо образование на работниците. Во овие одделенија можат да се примат и завршените ученици од соодветните школи за учениците во стопанството и стручните школи со практична обука со положен завршен испит во тие школи, кои во овие школи биле запишани со најмалку четири одделенија основна школа, ако претходно положат приемен испит. Програмата на приемените испити за овие ученици ја пропишува републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања.

Како услов за запишување во работничките одделенија може да се пропише и приемен испит или приемен конкурс.

Член 39

Школувањето во работничките одделенија на средните стручни школи трае онолку колку и во школите во кои постојат такви одделенија. Наставата во овие одделенија се врши во рамките на наставните планови и програми на соодветните средни стручни школи.

Член 40

Со положениот дипломски испит посетителите на работничките одделенија на средните стручни школи здобиваат потполна средна стручна спрема и во сите права се изедначуваат со дипломираните ученици на соодветните средни стручни школи.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 41

Републичкиот орган надлежен за просветните, научните и културните прашања, по прибавено мислење од советот за просвета и култура на народниот одбор на околината (градот) ќе определи најдоцна до 1 септември 1952 година кој ќе се смета како оснивач

на постоеќите школи за учениците во стопанството во смисла на одредбите од оваа уредба (чл. 8, 10, 11, 17 и 18).

Исто така, сојузниот односно републичкиот орган на државната управа надлежен за просветните, научните и културните прашања, во согласност со заинтересираните сојузни односно републички органи на државната управа и републичките комори, ќе определи најдоцна до 1 септември 1952 година кој ќе се смета како оснивач на постоеќите стручни школи со практична обука, мајсторски и средни стручни школи во смисла на одредбите од оваа уредба (чл. 8, 10, 11, 17 и 18).

Член 42

Постоеќите работнички техникуми ќе ја продолжат работата по досегашните прописи, со тоа што од почетокот на школската 1952/53 година нема да се занисуваат ученици во прв клас.

На завршените ученици на работничките техникуми кои го завршиле школувањето и положили дипломски испит им се признава потполна средна стручна спрема и во сите права се изедначуваат со дипломираниите ученици на соодветните редовни средни стручни школи.

Член 43

Школските згради, инвентарот и целокупниот имот на постоеќите стручни школи, ученичките работилници (работилништа) и домовите при овие школи со кои располагаа овие школи на денот 23 ноември 1951 година ќе се пренесат, доколку не се во приватна сопственост, на управување на оснивачот определен врз основа на чл. 41 од оваа уредба, најдоцна до почетокот на школската 1952/53 година.

Член 44

Одредбите на оваа уредба не се однесуваат на работата на учителските, уметничките и фискултурните школи.

Член 45

Претседателот на Советот за наука и култура на Владата на ФНРЈ ќе донесува по потреба поблиски прописи за спроведување на оваа уредба.

Член 46

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

22 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија

Јосип Броз-Тито, с. р.

Министер на Владата на ФНРЈ

Претседател на Советот за наука и култура,

Родољуб Чолаковиќ, с. р.

480.

Врз основа на чл. 32 и 47 од Царинскиот закон, Владата на ФНРЈ, по предлог од Министерот на финансите на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНУВАЊА И ДОПОЛНУВАЊА НА УРЕДБАТА ЗА ВРЕМЕНАТА ЦАРИНСКА ТАРИФА ЗА СТОКАТА ШТО ЈА УВОЗАТ ЛИЦАТА КОИ НЕ СЕ РЕГИСТРИРАНИ КАКО УВОЗНИЦИ

Член 1

Во Уредбата за Времената царинска тарифа за стоката што ја увозат лицата кои не се регистрирани како увозници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 15/52) се вршат следни изменувања и дополнувања:

1) Точ. а) на чл. 3 од уредбата се менува и гласи:
„а) основните прехранбени артикли споменати во Тар. бр. 3 од Времената царинска тарифа во количини што служат за подмирување на личните потреби на подарокопримателот и неговата поблиска фамилија“.

2) Точ. г) на чл. 3 од уредбата се менува и гласи:
„г) користени предмети за покуќнина што ги пренесуваат државјаните на ФНРЈ при враќањето од служба од странство, или кога се праќаат вакви предмети како подарок за потребите на домаќинството на подарокопримателот и неговата поблиска фамилија;

употребувани предмети за облаќање што ги внесуваат државјаните на ФНРЈ при враќањето од служба од странство, или кога се праќаат вакви предмети во подарок-пратки во количини потребни за личните потреби на подарокопримателот и негова фамилија“.

3) Тар. бр. 3 од Времената царинска тарифа се менува и дополнува, така да гласи:

	Од вредноста во динари		Слободно од царина до
	Максимална стопа	Минимална стопа	
3. Основни прехранбени артикли:			
а) жита од сите видови, брашно — —	40%	10%	100 кг
б) шеќер — — — —	50%	30%	10 „
в) маснотни за јадење	60%	40%	15 „
г) месо и преработки од месо — — — —	50%	30%	15 „
д) риби и преработка од риби — — — —	60%	40%	10 „
е) преработки од зарзават — — — —	50%	30%	10 „
ж) јајца во прав — —	60%	40%	10 „
з) млеко во прав и конзервирано — —	60%	40%	10 „
4) ориз — — — —	40%	10%	5 „
ч) тестенини од сите видови без додаток на шеќер и др. —	50%	30%	15 „

4) Тар. бр. 37 од Времената царинска тарифа се менува, и се додаваат нови тар. бр. 33 и 39, така да гласат:

	Од вредноста во динари		Слободно од царина до
	Максимална стопа	Минимална стопа	
„Тар. бр. 37) Лекови —	40%	10%	
„ „ 33) Книги			
„ а) научни	40%	10%	3 примерока
„ б) други	60%	50%	од секоја книга
„ „ 39) Друга неспомената стока — —	40%	20%	

5) Забелешката дадена на крај на Времената царинска тарифа се менува и дополнува, така да гласи:

„Забелешка: 1) Во една подарок-пратка може да се праќа без плаќање царина и повеќе видови стока која по оваа тарифа е слободна од царина во ограничени количини, со тоа што вкупната тежина на таква пратка да не прејдува 5 кг и вредност од 10.000 динари по цените во внатрешниот промет.

Исто така во една подарок-пратка може да се праќа без плаќање царина и повеќе видови основни прехранбени артикли кои по Тар. бр. 3 се слободни од царина во ограничени количини.

Едно домаќинство може да прима без плаќање царина само по една ваква пратка месечно.

2) Лековите за лична употреба на подарокопримателот или на членовите на неговата поблиска фамилија не подлежат на плаќање царина до количината означена во потврда-рецептот издаден од лекар кој се наоѓа во државна или друга јавна служба. Исто така се потврда — рецепт од лекар не подлежат на плаќање царина ни очила, апарати, инструменти и ортопедски предмети што ги примат за лична употреба инвалидите и други лица со телесни мами.

3) Патниците можат при враќањето од странство да внесуваат во својот рачен багаж без да плаќаат царина и повеќе видови стока која по оваа тарифа е слободна од царина во ограничени количини, со тоа што вкупната тежина на односната стока да не претрдува 10 кг и вредност од 25.000 динари по цените во внатрешниот промет.

4) Лицата што се враќаат од странство на постојан борава во ФНР Југославија (повратници) можат без да плаќаат царина да ги внесат сите предмети, стари и нови, што служат за лични потреби на повратникот и неговата поблиска фамилија, како и ситот стопански и друг инвентар што служи за вршење на нивното занимање. Ова ослободување не се однесува до стоката што има трговски карактер.

5) Странските државјани од југословенско потекло што доаѓаат во посета на своите родини во ФНРЈ Југославија, можат без да плаќаат царина да внесат стока во вредност до 150.000 динари по цените во внатрешниот промет, доколку таа стока нема трговски карактер.

Член 2

Оваа уредба влегува во сила на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

21 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Министар на финансите на ФНРЈ,

Милентије Поповиќ, с. р.

481.

Врз основа на чл. 80 ст. 2 од Уставот на ФНРЈ, Владата на ФНРЈ, по предлог од Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА УРЕДБАТА ЗА МАТЕРИЈАЛНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ И ЗА ДРУГИТЕ ПРАВА НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖБЕНИЦИТЕ ШТО СЕ НАОГААТ ВРЕМЕНО ВОН РАБОТЕН ОДНОС

Член 1

Членот 17 од Уредбата за материјалното обезбедување и за другите права на работниците и службениците што се наоѓаат времено вон работен однос

(„Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/52) се менува и гласи:

„На лицата што ќе се ватечат на денот на влегувањето во сила на оваа уредба вон работен однос им припаѓа, под условите предвидени во оваа уредба, правото на материјално обезбедување и на повластено односно бесплатно возење почнувајќи од 1 април 1952 година.“

Одредбите од чл. 12 на оваа уредба ќе се применуваат под еднакви услови и на случаи на престанок на работен однос во период од 1 октомври 1951 година до влегувањето во сила на оваа уредба, ако лицата на кои што им е откажано му се пријават на надлежното биро за посредување на трудот поради запослување најдоцна до 31 јули 1952 година.“

Член 2

По членот 17 од уредбата се додава нов член 17а кој гласи:

„Одредбите од оваа уредба ќе се применуваат, под еднакви услови, и на учениците во стопанството и учениците на индустриските школи, на кои што по изучувањето на знаењето односно занимањето не може да им се најде запослување од оправдани разлози, и тоа без обзир што не го наполниле работниот стаж од чл. 4 ст. 1 под 1) од оваа уредба.“

Член 3

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

21 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија

Јосип Броз-Тито, с. р.

Министер на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за народно здравје
и социјална политика,
др Павле Грегориќ, с. р.

482.

Врз основа на чл. 80 ст. 2 од Уставот на ФНРЈ, Владата на ФНРЈ, по предлог од Советот за сообраќај и врски на Владата на ФНРЈ, донесува

УРЕДБА

ЗА ПРЕНЕСУВАЊЕ НАДЛЕЖНОСТА НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ ВО ОДНОС НА ВИСОКАТА СООБРАЌАЈНА ШКОЛА НА ОРГАНИТЕ НА НР СРБИЈА

Член 1

Надлежноста на сојузните органи во однос на Високата сообраќајна школа, која е основана со Уредбата за Високата сообраќајна школа („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 54/50), се пренесува на органите на НР Србија.

Член 2

Надлежниот орган на НР Србија ќе донесе прописи за Високата сообраќајна школа. Со донесувањето на тие прописи престанува важноста на Уредбата за Високата сообраќајна школа.

Член 3

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

21 јули 1952 година

Београд

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Го застапува

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседателот на Советот за сообраќај
и врски,

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за индустрија
и градежништво,

Светозар Вукмановиќ, с. р.

483.

Врз основа на чл. 1 од Законот за овластување на Владата на ФНРЈ за донесување уредби поради согласување односите во стопанството со новиот стопански систем, Владата на ФНРЈ, по предлог од Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ, издава

НАРЕДБА

ЗА ПОЧЕТОКОТ ЗА ИЗДАВАЊЕ РАБОТНИ КНИЖКИ

1. Советите за народно здравје и социјална политика на народните републики ќе почнат да издаваат работни книжки на 1 август 1952 година.

2) Републичките зводи за социјално осигурување ќе почнат да донесуваат свои одлуки во смисла на Уредбата за работните книжки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 7/52) и Напатствието за нејзиното спроведување („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/52) од 1 јануари 1953 година.

3. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

IV бр. 2476

21 јули 1952 година

Београд

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Го застапува

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседателот на Советот за народно здравје
и социјална политика,

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за наука и култура,
Родољуб Чолаковиќ, с. р.

484.

Врз основа ст. 2 чл. 80 во врска со чл. 44 точ. 21 од Уставот на ФНРЈ, Владата на ФНРЈ, по предлог од Претседателот на Советот за сообраќај и врски на Владата на ФНРЈ, пропишува

ОПШТО НАПАТСТВИЕ

ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА НА СЛУЖБАТА ЗА ЈАВНИ ПАТИШТА

1. Општи одредби

1. Работите на државната управа во врска со јавните патишта и нивното одржување на подрачјето на околицата односно градот ги врши, во рамките на законите и другите прописи, народниот одбор на око-

лицата односно градот преку управата за патишта, како самостоен орган.

Работите на службата за јавни патишта од надлежноста на народната република ги врши републичката управа за патишта.

II. Организација на службата за јавните патишта во народните одбори на околните и градовите

2. Во околицата во чиј состав има градска општина со одделни права, управата за патишта на народниот одбор на околицата, по правило, ги врши работите на службата за јавни патишта на околицата и на градската општина со одделни права.

Работите во врска со одржувањето на улиците ги врши градската општина со одделни права.

Поотделни градежни општини со одделни права можат, во согласност со народниот одбор на околицата и со управата за патишта на народната република, да основат посебен орган за уредување и одржување на градските улици.

Народниот одбор на околицата може работите на државната управа во врска со јавните патишта од IV ред и нивното одржување да им ги повери на народните одбори на општините.

3. Управите за патишта на народните одбори на околните односно градовите се органи на државната управа и инвеститори за сите патишта на своето подрачје.

Инвестиционите планови на управите за патишта на народните одбори за градење и реконструкција на постоещите патишта мораат да бидат во согласност со прописите што го регулираат единството на патната мрежа.

4. Управата за патишта на народниот одбор на околицата односно градот е надлежна за:

а) вршење работи на инвеститор во врска со градењето на нови и реконструкција на постоещите патишта;

б) одржување патишта од I, II, III и IV ред;

в) присобирање технички податоци за составување планови и програма на изградбата;

г) технички надзор над изведението на работите на патишта кои се изводат преку градежните претпријатија;

д) теренска работа на обележување патишта со сообраќајни белези и со белези за километри;

е) изработка на катастар на патишта и катастар на местовите на патиштата;

ж) организација и раководење со службата на бројење на сообраќајот на патиштата и натамошна обработка на присобираните податоци;

з) присобирање и обработка на разни податоци за состојбата на патиштата и нивните објекти;

и) составување техничка документација за работите од помал обем што се изводат преку претпријатија;

и) грижа за примената на прописите за заштита и употреба на патиштата како и другите прописи што ја регулираат службата за јавни патишта.

5. Управата за патишта на народниот одбор на околицата односно градот има следни органи:

одбор за патишта, како колегијален орган, и шеф на управата за патишта со потребен број службеници.

6. Одборот за патишта го сочинуваат претседателот и членовите на одборот.

Претседателот на одборот за патишта го избираат членовите на одборот.

Во состав на одборот за патишта, покрај шефот на управата за патишта влегуваат претставници од заинтересуваните државни органи и установи, од Југословенската народна армија и претседателот на организациите, како што се: комори, поголеми доказни стопански претпријатија, задружни организации и општествени организации што се заинтересовани за службата за јавни патишта на подрачјето на околицата односно градот.

Членовите на одборот за патишта ги назначува народниот одбор. Народниот одбор може да назначува

за членови на одборот за патишта и поодделни градини.

7. Одборот за патишта дава смерници за работата на администрацијата на управата за патишта и врши надзор над работењето на администрацијата.

Одборот за патишта:

а) го утврдува предлогот на претсметката на приходите и расходите на управата за патишта;

б) решава и го утврдува предлогот за градење и реконструкција на постоејќите патишта од III и IV ред за период од една година или повеќе години;

в) презема мерки за подготвување стручни кадри;

г) му поднесува со свое мислење на народниот одбор на околицата на согласност решенија од извршните одбори на општините за разврстување на патиштата во категоријата на јавните патишта од IV ред и за промените во категоризацијата на порано окатегорисаните патишта од IV ред.

8. Шефот на управата за патишта се грижи за спроведувањето на заклучоците на одборот за патишта.

Шефот на управата за патишта раководи со администрацијата на управата и со работењето на надзорниците на патишта и патарите.

Шефот на управата за патишта е наредбадавец за извршување на претсметката на приходите и расходите на управата за патишта.

9. Шефот на управата за патишта го назначува народниот одбор на околицата во согласност со директорот на управата за патишта на народната република. Шефот на управата за патишта мора да биде градежен инженер или градежен техничар со соодветна пракса за работите на патишта.

10. Работите на редовно одржување на патишта ги вршат патари под раководство и контрола на надзорникот на патот.

Патарите ги назначува народниот одбор по предлог од шефот на управата за патишта.

Поблиски прописи за должностите и за службените односи на патарите и надзорниците на патишта ќе донесе надлежниот орган на народната република.

III. Организација на службата за јавни патишта во народните републики

11. Републичка управа за патишта е надлежна за: а) водење стручен надзор, контрола и евиденција над извршувањето на работите на патиштата од I и II ред;

б) проучување на патната мрежа, полјата и знаењето на поодделни патни правци на подрачјето на народната република а со обзир на состојбата на патиштата и интензитетот на сообраќајот, грижи за начинот и обемот на изградбата нови и реконструкција на постоејќите патишта од I и II ред;

в) соработка со сојузниот орган надлежен за службата за патишта на подготвување прописи за регулирањето на службата за јавни патишта и грижа за нивната примена;

г) давање стручна помош на управите за патишта на народните одбори;

д) водење катастар на патиштата и мостовите на подрачјето на народната република;

е) присобирање податоци од управата за патишта на народните одбори за сообраќајното оптеретување на патиштата и за состојбата на патиштата и патните објекти;

ж) давање предлози за категоризацијата на патиштата од II ред;

з) подготвување нацрти на републичките закони и прописи, како и нацрти на техничките напатствија што ги донесува одборот за патишта.

Управата за патишта на народната република може да врши работи на инвеститор во врска со градењето на нови и реконструкција на постоејќите патишта од I и II ред.

Управата за патишта на народната република се грижи инвестиционите планови на управите за патишта на народните одбори за градење нови и ре-

конструкција на постоејќите патишта, да бидат во согласност со прописите што го регулираат единството на патната мрежа.

12. Управата за патишта на народната република има следни органи:

одбор за патишта, како колегијален орган, и директор на управата за патишта со потребен број службеници.

13. Одборот за патишта го сочинуваат претседателот и членовите на одборот.

Владата на народната република го определува бројот на членовите и составот на одборот за патишта.

14. Одборот за патишта:

а) го утврдува предлогот на претсметката на приходите и расходите на управата за патишта;

б) го утврдува предлогот за градење нови и реконструкција на постоејќите патишта од I и II ред за период од една година или повеќе години;

в) врши распоред на финансиските средства на управите за патишта на народните одбори за градење нови и реконструкција на постоејќите како и за одржување на патиштата од I и II ред;

г) подготвува нацрти на републичките закони и прописи од областа на службата за јавни патишта;

д) донесува технички напатствија во врска со службата за јавни патишта;

е) презема мерки за подготвување стручни кадри;

ж) му дава предлози на надлежниот орган на народната република за разврстувањето на поодделни патишта во категоријата на јавните патишта од II ред, како и за промената во категоризацијата на порано окатегорисаните патишта од II ред;

з) дава предлози за разврстување на поодделни патишта во категоријата на јавните патишта од I ред, како и за промената во категоризацијата на порано окатегорисаните патишта од I ред.

15. Директорот на управата за патишта го назначува владата на народната република.

Директорот на управата за патишта се грижи за спроведување на заклучоците од одборот за патишта и раководи со администрацијата на управата.

Директорот на управата за патишта е наредбадавец за извршување на претсметката на приходите и расходите на управата за патишта.

16. За извршување на задачите од делокругот на работењето на управата за патишта на народната република, владата на народната република, по предлог од директорот на управата за патишта, може да формира за определени подрачја (области, реони) технички секции или патни инспекции.

Со техничката секција односно со патната инспекција раководи шефот на секцијата односно шефот на инспекцијата кој мора да биде градежен инженер со соодветна пракса за работите на патишта.

17. Патните инспекции вршат надзор и контрола над извршувањето на инвестиционите работи на сите јавни патишта како и контрола за одржување на патиштата од I и II ред.

18. Техничките секции, покрај работите споменати во точ. 17 од ова напатствие вршат следни работи:

а) присобираат и обработуваат технички податоци за составување планови за работите на патишта и за составување програма за изградба на патишта од I и II ред;

б) присобираат податоци од управата за патишта на народните одбори за катастарот на патиштата од I и II ред и мостовите на тие патишта, за сообраќајното оптеретување и состојбата на тие патишта;

в) им даваат стручна помош на управите за патишта.

Владата на народната република може, во оправдани случаи, да им додели на техничките секции уште и служба за одржување на патиштата од I и II ред со современи големози.

19. Седиштето, подрачјето и делокругот на техничките секции и на патните инспекции ќе го устане владата на народната република.

IV. Завршни одредби

20. Владите на народните републики ќе донесат свои прописи за организација на службата за јавни патишта во рамките на ова општо напатствие.

21. Во народните републики и во народните одбори ќе се спроведе организација на јавните патишта во рамките на ова општо напатствие до 1 октомври оваа година.

22. Ова општо напатствие влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

22 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Го застапува

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседателот на Советот за сообраќај
и врски,

Министерот на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за индустрија
и градежништво,

Светозар Вукмановиќ, с. р.

485.

Врз основа на чл. 8 од Законот за буџетот на Федеративна Народна Република Југославија за 1952 година, Владата на ФНРЈ, по предлог од Министерот на финансите на ФНРЈ, донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА НАДСКНАДА (РЕГРЕС) НА РАЗЛИКИТЕ ВО ЦЕНАТА НА ШЕКЕРОТ ЗА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА НА ПРЕХРАНБЕНАТА ИНДУСТРИЈА

1) Претпријатијата на прехранбената индустрија имаат право на надскнада (регрес) во цената за оние количини шеќер што ќе ги потрошат во производството на мармалад и овошни конзерви. Вкупниот износ на регресот по овој основ не смее да прејде 252,660.000 динари во 1952 година.

2) Регресните барања што ги поднесуваат претпријатијата на прехранбената индустрија по основот предвиден во претходната точка, се покриваат од средствата на пазарништата добивка од 1951 година од сметката бр. 800500 при Народната банка на ФНРЈ.

3) Се овластува Министерот на финансите на ФНРЈ со посебно напатствие да ги пропише условите и начинот за остварување на регресот по ова решение.

4) Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

IV бр. 2477

21 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Министер на финансите на ФНРЈ,

Милентије Поповиќ, с. р.

486.

Врз основа на чл. 33 од Законот за планското управување со народното стопанство („Службен лист на ФНРЈ, бр. 58/51), Владата на ФНРЈ по предлог од Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ, донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ДРЖАВНИТЕ ОРГАНИ НАДЛЕЖНИ ЗА ПРОПИШУВАЊЕ ЦЕНИ И ТАРИФИ

1) Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ може да пропишува цени како стопанско-управни мерки во

смисла на чл. 31 под б) од Законот за планското управување со народното стопанство.

2) Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ пропишува тарифи во железничкиот, поморскиот, речниот и воздушниот сообраќај и тарифи на поштенско-телеграфско-телефонските услуги.

Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ може да го пренесе овластението за пропишување тарифи од претходниот став на органите на државната управа во чија надлежност спаѓаат работите за кои се пропишуваат соодветни тарифи.

Стопанскиот совет на Владата на ФНРЈ може да ги овласти органите од претходниот став и на склучување договори и аранжмани во врска со тарифите.

3) Стопанскиот совет на Владата на народната република пропишува тарифи во друмскиот сообраќај.

4) Народниот одбор на околицата, градот и на градската општина со одделни права може да пропишува највисоки тарифи од кои можат соодветните установи и претпријатија да определуваат тарифи за комуналните услуги.

5) Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

IV бр. 2478

21 јули 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Министер на Владата на ФНРЈ

Претседател на Стопанскиот совет,

Борис Кидрич, с. р.

487.

Врз основа на чл. 79 од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/52), во врска со чл. 6 од Правилникот за звањата и платите на службениците на инспекцијата на трудот („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 18/52), а во согласност со Претседателот на Советот за законодавство и изградба на народната власт на Владата на ФНРЈ, пропишувам

ПРАВИЛНИК

ЗА СТРУЧНИТЕ ИСПИТИ И СТРУЧНИТЕ КУРСЕВИ НА СЛУЖБЕНИЦИТЕ НА ИНСПЕКЦИЈАТА НА ТРУДОТ

I. Стручен испит

Член 1

За службениците на инспекцијата на трудот се установува стручен испит за звањето инспектор на трудот.

Член 2

Службениците со звањето помошен инспектор на трудот можат да го полагаат стручниот испит за звањето инспектор на трудот, откако во звањето помошен инспектор на трудот проведат 18 месеци.

Член 3

Лицата од чл. 2 ст. 2 од Правилникот за звањата и платите на службениците на инспекцијата на трудот при премин во службата на инспекцијата на трудот должни се да го подложат стручниот испит за звањето инспектор на трудот во рок од една година од денот на преминот во оваа служба.

Член 4

Стручниот испит за звањето инспектор на трудот се полага усно и писмено.

Усниот испит се состои од општ и посебен — стручен дел. Усниот испит прво се полага од општиот,

а потоа од посебниот — стручен дел.

Писмениот дел на испитот се состои во решавање на еден конкретен случај од областа на хигиенско-техничката заштита при работењето или на работните односи.

Член 5

Стручниот испит за звањето инспектор на трудот опфаќа следни предмети:

општ дел: Организација на државната управа и државната власт во ФНРЈ — уставен развојот на стара Југославија — творење нова држава во текот на НОБ-а — народна власт — општествено-економско уредување — принципи на федеративното уредување — начело на единството на власта — социјалистичка демократија — права и должности на граѓаните — највисоки органи на државната власт и државната управа во ФНРЈ — највисоки органи на државната власт и на државната управа на народните републики — највисоки органи на власта и управата на автономните единици — народни одбори — органи на правосудието и на јавното обвинителство.

Стопанско законодавство — стопански претпријатија — управување со стопанските претпријатија — општествен план — основи на работењето на стопанските претпријатија — распределба на платниот фонд — државна арбитража — пронајдувачтво и техничко усовршување;

Посебен — стручен дел: трудово право — основни поими — заснивање работен однос — плати — работно време и одмори — службенички однос — заштита на трудот — социјално осигурување — ученици во стопанството — работна дисциплина — работни спорови — престанок на работниот однос — посредување на трудот.

Техничка и здравствено-техничка заштита при работењето — општи правила за техничката и здравствено — техничката заштита (спрема Општиот правилник) — сите правилници за хигиенско-заштитни мерки при работењето.

Хигиена на трудот — практично спроведување на хигиенската заштита во претпријатијата.

II. Испитни комисији и постапка

Член 6

Стручниот испит се полага пред испитна комисија, која се состои од претседател, од два члена и од стручни испитувачи.

Испитните комисији ги назначува секоја година претседателот на советот за народно здравје и социјална политика на владата на народната република.

Член 7

За положениот стручен испит се води записник. Записникот, како и целокупната администрација во врска со полагањето на стручниот испит го води записничарот определен од старешината на установата во која се полага стручниот испит. Записникот го потпишуваат сите членови на испитната комисија.

Записникот за испитот заедно со другите акти се чуваат во архивата на советот за народно здравје и социјална политика на владата на народната република.

Член 8

Пријавата за полагање на стручниот испит за звањето инспектор на трудот кандидатот ја поднесува до испитната комисија при советот за народно здравје и социјална политика на владата на народната република, и тоа еден месец пред рокот предвиден за полагање.

Испитот може да се повтори двапати и тоа во рок од најмалку 6 месеци до една година после првото полагање.

Сроковите за полагање испити се редовни и вонредни. Редовни срокови има два годишно, а вонредни можат да бидат и повеќе, ако има потреба за тоа.

Член 9

Пријавениот кандидат се повикува на испит преку старешината на организационата единица во која работи кандидатот.

Од оправдани разлози кандидатот може да бара да му се одложи испитот. Одлука за тоа донесува испитната комисија до која е поднесена пријавата за полагање испитот.

Член 10

За подготвување и полагање на стручниот испит на кандидатот може да му се одобри до 10 дена платено отсуство. Ова отсуство не се засметува во годишниот одмор.

На кандидатот му припаѓа право на надокнада на трошковите по прописите за надокнада на трошковите за службени патувања кога по позив патуваат поради полагање на испитот во неместото на службувањето.

Кандидат кој неоправдано не дојде на полагање на стручниот испит или неоправдано се откаже од веќе започнатото полагање нема право на надокнада на патните трошкови.

Член 11

По завршениот испит испитната комисија го оценува успехот што го покажал кандидатот на усниот и писмениот испит.

Успехот на кандидатот се оценува со оценка одличен (5), многу добар (4), добар (3) и слаб (2).

Комисијата одлучува со мнозинство гласови.

За резултатот испитната комисија на кандидатот му издава сведожба, која ја потпишуваат претседателот и сите членови на испитната комисија.

Член 12

Ако кандидатот на стручниот испит не положи еден или два предмета, тој може овие предмети повторно да ги полага во редовен или вонреден рок, по истекот на два месеца од полагањето.

Ако кандидатот ни тогаш не ги положи овие предмети се смета дека не го положи испитот.

III. Стручни курсеви

Член 13

Заради што подобра припрема за полагање на стручниот испит, како и заради издигнување на стручната способност, можат да се осниваат стручни курсеви за помошни инспектори на трудот и за инспектори на трудот.

За слушатели на овие курсеви можат да се определат и службеници од други звања доколку работат во службата на инспекцијата на трудот, ако е тоа за нивната стручна работа на овие работи нужно потребно.

Член 14

Курсевите за службениците на инспекцијата на трудот се осниваат со решение од претседателот на советот за народно здравје и социјална политика на владата на народната република.

Во овие републички совети за народно здравје и социјална политика, каде што нема услови за оснивање курс, слушателите можат да се упатат во други републички совети за народно здравје и социјална политика каде што е формиран овој курс.

Член 15

Слушателите на курсот ги определува претседателот на советот за народно здравје и социјална политика на владата на народната република по предлог од републичкиот инспектор на трудот.

Член 16

Наставниот план и програмата на курсот се состои од општ и посебен — стручен дел.

Член 17

На крајот на курсот слушателите го полагаат испитот од чл. 4 на овој правилник пред испитна комисија.

Испитната комисија се состои од претседател и четири члена што ги определува претседателот на советот за народно здравје и социјална политика на владата на народната република помеѓу наставниците што преподавале на курсот.

За работата на испитната комисија се води записник.

Записничарот на испитната комисија го определува органот надлежен за оснивање на курсот.

Член 18

Кога слушателот на курсот ќе го положи испитот, испитната комисија му издава сведожба за завршениот испит, која ја потпишуваат претседателот и сите членови на комисијата.

Успехот што го покажал кандидатот на усниот и писмениот испит се оценува со оценка одличен (5), многу добар (4), добар (3) и слаб (2).

Комисијата одлучува со мнозинство гласови.

Член 19

живува својот службенички однос.

Со влегувањето на курсот службеникот не го претршкните околу организацијата и одржувањето на курсот ги сноси организационата единица во која се одржува курсот.

Член 20

Евиденцијата за стручните курсеви на службениците на инспекцијата на трудот ќе ја води советот за народно здравје и социјална политика на владата на народната република при кого е формиран курсот.

IV. Пресодни и завршни одредби

Член 21

Се овластува Претседателот на Советот за народно здравје и социјална политика на Владата на ФНРЈ да го пропише обемот на програмата на стручниот испит од чл. 8, како и наставниот план и програмата на стручниот курс од чл. 17 на овој правилник.

Член 22

Сите службеници на инспекцијата на трудот што се затекнале во знањата помошен инспектор на трудот и инспектор на трудот, како и виши инспектор на трудот со непотполни средна школа, должни се да полагаат испит по прописите на овој правилник. Овој испит задолжително мора да се положи до крајот на 1952 година.

Член 23

Со влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за стручните испити и стручните курсеви во контролно-инспекциската служба („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 4750), во оној дел што се однесува до службениците на инспекцијата на трудот.

Член 24

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Бр. 10290

12 јули 1952 година

Белград

Министер на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за народно здравје и социјална политика,
др Павле Грегориќ, с. р.

Согласен,

Потпретседател на Советот за законодавство и изградба на народната власт на Владата на ФНРЈ,

Министер на финансите на ФНРЈ,

Милентије Поповиќ

488.

Врз основа на чл. 12 од Уредбата за каматните стопи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 25/52), а по предлог од Министерот на финансите на ФНРЈ, донесувам

РЕШЕНИЕ

ЗА ВИСИНАТА НА КАМАТНИТЕ СТОПИ ПО КРАТКОРОЧНИТЕ КРЕДИТИ НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА КОИ ПОКРАЈ ОСНОВНАТА ДЕЈНОСТ СЕ ЗАНИМАВААТ И СО РАБОТИ НА ИЗВОЗ И УВОЗ

1) На краткорочните кредити на државните стопански претпријатија, задругите и задружните организации, како и на претпријатијата на општествените организации, кои покрај својата основна дејност се занимаваат и со работи на извоз и увоз, банката ќе ја применува каматната стопа пропишана за гранката на која штк и' припаѓа претпријатието.

2) Ова решение ќе се применува од 1 април 1952 година.

Бр. 243

17 јули 1952 година

Белград

Министер на Владата на ФНРЈ
Претседател на Стопанскиот совет,
Борис Кидрич, с. р.

Министер на финансите на ФНРЈ,

Милентије Поповиќ, с. р.

СОДРЖАЈ:

	Страна
474. Уредба за постапката поради извршување над имотот на странските држави во Федеративна Народна Република Југославија —	721
475. Уредба за определување и преведување на пензиите и инвалидностите —	721
476. Уредба за основите на работењето и за фондот на платите на трговските претпријатија —	731
477. Уредба за фондот за самостојно располагање на претпријатијата —	733
478. Уредба за учештите во стопанството —	734
479. Уредба за стручните школи —	737
480. Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за времената царинска тарифа за стоката што ја увозат лицата што не се регистрирани како увозници —	742
481. Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за материјалното обезбедување и за другите права на работниците и службениците што се наоѓаат времено во работен однос —	743
482. Уредба за пренесување надлежноста на сојузните органи во однос на Високата сообраќајна школа на органите на Народна Република Србија —	743
483. Уредба за почстокот за издавање работни книшки —	744
484. Општо напатство за организација на службата за јавните патници —	744
485. Решение за надокнада (регрес) на разликите во цената на шеќерот за претпријатијата на прехранбената индустрија —	746
486. Решение за определување државни органи надлежни за пропишување цени и тарифи —	746
487. Правилник за стручните испити и стручните курсеви на службениците на инспекцијата на трудот —	746
488. Решение за висината на каматните стопи по краткорочните кредити на претпријатијата кои покрај основната дејност се занимаваат со работи на извоз и увоз —	748